МАЖБУРИЯТГА ЯРАША МЎЛ ҲОСИЛ ТЎПЛАЙЛИК!

Бутун дунё пролетарлари, бирлашингиз!

ТОШКЕНТ ҲАҚИҚАТИ

ЎЗБЕКИСТОН КОММУНИСТИК ПАРТИЯСИ ТОШКЕНТ ОБЛАСТЬ КОМИТЕТИ ВА ХАЛҚ ДЕПУТАТЛАРИ ТОШКЕНТ ОБЛАСТЬ СОВЕТИНИНГ ОРГАНИ

ГАЗЕТА 1928 ЙИЛ 11 ДЕКАБРДАН ЧИҚА БОШЛАГАН ● № 141 (7531). ● 24 июль, 1981 йил ◆ ЖУМА ● Баҳоси 2 тийин.

СУВЧИ

ЭРТА ТОНГ. Тоғ ортидан қуёш эндигина кўтарилиб келяпти. Майин шабада ғўза шохларини енгил силкитади. Эгатларга бир текис таралган сув олтиндек товланади. Ана, пахтазор оралаб елкасида кетмони билан бир киши сувнинг оқишини кузатиб юрибди. У нариги пайкалга ўтгач тўхтади. Сув ювиб кетаётган эгатга қоғоз бостириб тўғрилади. Сўнг қаддини ростлади. Мусаффо ҳаводан тўйиб-тўйиб нафас олди.

Шу пайт пайкал бошида бригадир кўринди.

— Ҳорманг, Илёсбой, ака!

— Саломат бўлинг, Абдували, — деди сувчи.

— Раҳмат, сизга,—деди бригадир, — қониб сув ичган ғўзаларингиз яшнаб кетипти...

Ўрта Чирчиқ районидаги Ленин номли колхознинг Меҳнат Қизил Байроқ орденли коммунист Абдували Тожибоев бошлиқ бригадаси заршунослари мўл хосилга мустаҳкам замин яратмоқдалар.

—Бригадамизда, — дейди Абдували ака. — 130 гектар пахта майдони бор. Бундан ташқари, 31 гектар ерда каноп ҳам етиштирмоқдамиз. Ўтган йили гектаридан 41,7 центнердан пахта, 200 центнердан каноп пояси олганмиз. Бу йил пахта ҳосилдорлигини 50 центнерга, канопни эса 220 центнерга етказиш ниятидамиз.

Далаларда аҳдга яраша иш бормоқда. Ғўзалар бир текис, кўсаклар кун сайин кўпаймоқда. Бунда моҳир сувчи Илёс ака Элчибоевнинг хизмати каттадир. Илёс ака ўттиз йилдан буён эгат оралайди, сув тарайди.

Бригадада ғўзаларни озиқлантириш ҳам ўз вақтида ўтказилди.

Илғор механизаторлардан Саттор Тожибоев, Олим Мусаев, Ўринбой Мусақулов, колхозчилардан Зохира Суярова, Зарифа Тўлабоева сингари ўртоқлар мусобақада пешқадамлик қилмоқдалар.

С.МУСАЕВ.

Л. И. БРЕЖНЕВ Г. ГУСАК БИЛАН УЧРАШДИ

КПСС Марказий Комитети Бош секретари, СССР Олий Совети Президиуми Раиси Л. И. Брежнев 22 июль куни Қримда Совет Иттифоқида дам олиб турган ЧКП Марказий Комитети Бош секретари, ЧССР президенти Г. Гусак билан учрашди.

Л. И. Брежнев ва Г. Гусак ўртоқлар ҳар икки мамлакатнинг ички тараққиёти тўғрисида бир-бирларига ахборот бердилар. Улар халқаро социалистик меҳнат тақсимоти имкониятларидан моҳирлик билан фойдаланиш СССР ва ЧССР халқ хўжалигини интенсивлаштиришнинг муҳим резерви, деб таъкидладилар.

Ишлаб чиқариш кооперацияси ўзаро иқтисодий алоқалар сифатининг асосий мезони бўлиб қолмоқда. СССР билан ЧССР турли соҳаларда — атом машинасозлиги, қазиб чиқарувчи тармоқлар, енгил ва озиқовқат саноати учун машина-ускуналар ишлаб чиқариш соҳасида бу алоқани ривожлантириш борасида яхши заминларга эгадир.

Қардош социалистик давлатларнинг биргалашиб қиладиган ҳаракатларини, уларнинг бирлиги ва жипслигини ҳар томонлама мустаҳкамлаш ҳар бир социалистик мамлакатнинг ва бутун социалистик ҳамдўстликнинг дадил олға ҳаракат қилиб бориши учун мустаҳкам гаров эканлигига қатъий ишонч билдирилди.

Л. И. Брежнев ва Г. Гусак ўртоқлар кўпгина халқаро масалаларни муҳокама қилиб, Европа ишларига алоҳида эътибор бердилар. Халқаро майдонда кескинликнинг юмшатилишига ҳар қандай йўллар билан қаршилик кўрсатаётган кучлар активлашиб қолган бўлса ҳам, Европа сиёсий доираларида кескинликнинг юмшатилишини сақлаб қолиш йўлидаги интилиш мустаҳкамланиб бормоқда.

Европа яна уруш ҳаракатлари майдони бўлиб қолишдан кўра, унинг устига қурол-яроғларнинг энг ҳалокатли турлари қўлланиладиган уруш майдони бўлиб қолишдан кўра яхшироқ қисматга муносибдир. АҚШ ва НАТОнинг Америкада тайёрланган янги ракета-ядро воситаларини Ғарбий Европадаги бир қанча мамлакатларда жойлаштириш планлари худди ана шундай ҳавф-хатар билан боғланган. Бу планларнинг амалга оширилиши социализм мамлакатлари учун дағдаға бўлиб, айни вақтда Американинг янги қуроли жойлаштирилмоқчи бўлган давлатларнинг хавфсизлиги ҳамда халқаро позицияларига путур етказган бўлур эди.

Аммо бошқача бир истиқбол ҳам бор. Бу истиқбол Европада ядровий қуролсизланиш юзасидан ва, жумладан, ядровий қуролларни чеклаш юзасидан музокаралар олиб боришни тақозо этади. Совет Иттифоқи Америка томонининг ҳам тенглик ва томонларнинг бир хил даражадаги хавфсизлиги принципи асосида шундай музокаралар олиб боришга шай бўлиб туришини кутади.

Мадриддаги учрашув кескинликни юмшатиш сиёсати учун жиддий синов бўлиб қолади. Совет Иттифоқи, Чехословакия, бошқа социалистик мамлакатлар бу учрашувнинг муваффақиятли тугалланишига ҳалақит берадиган ғояларни бартараф қилиш учун ҳамма чораларни кўрмоқдалар. Ғарб давлатлари бу борада зарур тадбирларни кўрган тақдирда Хельсинки Якунловчи акти белгилаб берган тарихий йўлда яна бир босқичга эришилган бўлади. Европада ҳарбий кескинликни юмшатиш ва қуролсизланишга бағишланган конференцияни чақириш тўғрисидаги қарор Мадриддаги учрашувнинг энг муҳим натижаси бўлиб қолмоғи керак. Конференция аввало ўзининг диққат-эътиборини ҳарбий соҳада ишонч тадбирларини кўриб чиқишга қарата олур эди.

Европанинг келажаги бу ерда турли ижтимоий тузумдаги давлатларнинг тинч-тотув яшаш асослари нечоғлик мустаҳкамланиши ва ривожланишига, аввало — Европа халқларининг тинчлик борасидаги сиёсий хоҳиш-иродасига ва амалий ҳаракат қилишларига боғлиқдир.

Л. И. Брежнев билан Г. Гусакнинг учрашуви самимий вазиятда ўтди ва муҳокама этилган барча масалалар юзасидан қарашларнинг тамомила бир хил эканлигини тасдиқлади.

(ТАСС).

● ОБЛАСТЬ хўжаликларида эллик центнерчи бригадалар сафи кенгайиб боряпти. Бу йил улар қаторига Коммунистик районидаги «Правда» колхозининг Шин Тя Рен бошлиқ бригадаси ҳам қўшилди. Бу аҳил коллектив 83 гектар майдондаги ғўзани юксак агротехника талаблари даражасида парвариш қиляпти. Айниқса, миришкор сувчилар жонбозлик кўрсатмоқдалар. Сурат да: тажрибали сувчи Орифжон Эгамов.

А. Абалян фотолари.

ЧЕКАНКА ИЛҒОРЛАРИ

МАТБУОТДА эълон қилинган область пахтакорлар Советининг тавсияларига амал қилиб иш юритаётган Чиноз районидаги «Партия XXIV съезди» совхозининг деҳқонлари чеканкани вақтида ва сифатли ўтказишга ҳаракат қилмоқдалар. Бу иш табақалаштирилган ҳолда, икки босқичда амалга оширилади.

Бўлим деҳқонлари 210 гектар ерда пахта етиштирмоқдалар.

— Ҳар гектаридан 45 центнердан пахта етиштиришга аҳд қилганмиз, — дейди ишчи Абдураззоқ Абдураҳмонов.

Бўлимда шу кеча-кундузда ғўзани суғориш ҳам кучайтирилган. Тажрибали сувчилардан Ғойиб Раҳмонов, Малик Қодиров, Омон Умировлар тунги суғоришда, айниқса, жонбозлик кўрсатмоқдалар. Бўлимнинг барча бригадаларида ғўзалар текис кўсаклаб, мўл ҳосил тўпланмоқда.

Т. ДУСОНОВ.

ЗАРБДОР ВАХТАДА

ТАЖРИБАЛИ пахтакор Исмат Ҳасанов шахсий ташаббус кўрсатиб, шу қолоқ бригадага бошлиқ бўлиб ўтганидан сўнг ҳамма соҳада катта ўзгаришлар юз берди. Бригада аъзоларининг меҳнатга муносабати яхшиланиб, интизом мустаҳкамланди. Бундан беш-олти йил илгари ҳосилдорлик 25 центнердан паст бўлса, ўтган йили 40 центнерга кўтарилди.

Область партия комитети ва область ижроия комитетининг барча меҳнаткашларга Мурожаатига амалий жавоб беришга аҳд қилган коллектив бу йил янада юксак мажбурият қабул қилди. 98 гектар майдоннинг ҳар гектаридан 42 центнердан хирмон кўтариш учун кураш қизитиб юборилди.

Айни кунларда бригада механизаторлари Турғун Бойодилов, Алишер Қўзибоев ва сувчилардан Сайфулла Қўзиев, Ҳаким Ҳасанов, Илаш Мирзамуродовлар ўзаро ҳамкорликда иш олиб бориб, ғўзаларни чилла сувига қондирмоқдалар ва етилган пайкалларни кетмакет майин юмшатмоқдалар.

Минерал ва маҳаллий ўғитларга тўйдирилган ғўзаларнинг ҳар тупида ҳозир 4—5 тадан бўлиқ кўсак ҳосил қилинди. Бригада аҳли чеканкани сифатли ўтказиш ва ой охиригача ҳар тупда 8—10 тадан кўсак пайдо бўлишини таъминлаш учун зарбдор меҳнат вахтасини давом эттирмоқда.

О. ИСРОИЛОВА.

Чиноз районидаги «Октябрь 40 йиллиги» колхози.

ИЗДОШ

МАВЛУДА фермага ҳар куни биринчи бўлиб келади. Ишини тез тугатиб, ҳаммадан аввал қайтади. Бугун ҳам шундай бўлди. Уйига келиб, ҳовлини супуриб-сидирди, гулларга сув қуйди. Ишком остидаги сўрига кўрпача тўшаб, дастурхон ёзди. Чой дамлади. Онасининг фермадан қайтишини кутиб, ҳаёлга толди.

Мана бир йилдирки, Мавлуда сигирларни мустақил соғяпти. Онасига тақлид қилиб ҳар бош сигирга кун сайин 17—18 озуқа бирлиги миқдорида ем-хашак беришга ҳаракат қиляпти. Ферма раҳбарлари ёш соғувчига ёрдам кўрсатиб, қулай шароит яратиб беришмоқда. Бироқ, унинг ёлғиз ўзи 26 бош сигирни эплашига ишонмай, онаси қарашаётган бўлса керак, деб атрофдан кузатувчилар ҳам йўқ эмас эди. Бу миш-мишлар ёш қизни дастлаб иккилантириб қўйди. Унинг назарида онаси шаънига ҳам яхши гап бўлмаётгандек туюлди. Аммо биринчи бўлиб онасининг ўзи далда берди унга:

— Қўл-оёғи чаққон бўлмаган кишининг тили югурик бўлади, ҳафа бўлма қизим. Ҳар ким ишласа, ўзи учун, халқ учун ишлайди. Мустақил ишлаётганингга ишонмаётган кимсалар кейинчалик уялиб қолишади.

Дарҳақиқат, Мавлуда тўппа-тўғри ўрта мактабдан фермага сут соғувчи бўлиб келгани йўқ. Ўқиб юрган кезларида онаси билан фермага кўп қатнаган. Операторликни онасидан ўрганди. Онаси касал бўлиб қолганда операторлик қилди. Агар шу касбга ҳақиқий иштиёқ, меҳр бўлмаганда, тонгдаги ширин уйқусидан кечиб фермага қатнаб юрармиди.

Мавлуда машҳур чорвадор, Социалистик Меҳнат Қаҳрамони, СССР давлат мукофоти лауреати А. И. Чуднаянинг «Красний водопад» экспериментал базасида ташкил этилган республика илғор тажриба мактабида тажриба ўрганаётган пайтда тўғри йўл танлаганига қатъий ишонч ҳосил қилди. «Сен машаққатли, аммо шарафли касбни танлабсан, — деган эди ўшанда Анастасия Чудная. — Онанг Турғуной Серикбоева номини элга танитган шу касб. Она касбини эъзозласанг, сен ҳам кам бўлмайсан».

Устозлар таълимига амал қилаётган Мавлуда Серикбоева сигирлардан кўп ва сифатли сут соғиб олишда тажрибали чорвадорлардан қолишмаётир. Ҳозир унинг қарамоғида 26 бош сигир бор. Ҳар бири кунига 13—15 килограммдан сут беряпти. Шу кунгача бир сигирдан соғиб олган сути 2500 килограммдан ошиб кетди.

— Хонадонимда ўзимга муносиб издош етишиб чиқаётганидан фахрланаман, — дейди Турғуной Серикбоева, — қизим келажакда менинг ишимни давом эттиради.

Н. АБДУРАҲМОНОВ.

Калинин районидаги «Қорасув» совхози.

ГАЗЕТА ЎЗ ҚИЁФАСИГА ЭГА БЎЛИШИ УЧУН

Область, шаҳар ва район газеталари масъул секретарларининг республика семинари «Газеталарнинг макетини тузиш, бадиий жиҳатдан безаш ва унинг полиграфик ижроси» мавзуига бағишланди. Семинарни Ўзбекистон ССР Госкомиздати билан Ўзбекистон Журналистлар союзи ўтказди.

Семинардаги докладлар ва ахборотларда газета практикасининг КПСС XXVI съезди талаблари асосида матбуот органларининг безатилиши ва полиграфик даражасини ошириш билан боғлиқ актуал проблемалари кўриб чиқилди. Семинар қатнашчилари иш тажрибасини ўртоқлашдилар.

(ЎзТАГ).

ТОШКЕНТ РАЙОНИДАГИ ОХУНБОБОЕВ НОМЛИ КОЛХОЗ ЧОРВАДОРЛАРИ ИШЛАБ ЧИҚАРИШГА ФАН ЮТУҚЛАРИ, ИЛҒОР ТАЖРИБАЛАРНИ ЖОРИЙ ЭТИБ, СОҒИН СИГИРЛАР МАҲСУЛДОРЛИГИНИ ОШИРИШГА ЭРИШМОҚДАЛАР

КОЛХОЗДА ОЗУҚА ЦЕХИ

ҲАР БИР муваффақият замирида одамларнинг меҳнати, изланиши ётади. Касбга ихлос қўйиб, топширилган ишга масъулият билан ёндошиб қишлоқ хўжалигининг барча тармоқларида янги ютуқларни қўлга киритаётганлар оз дейсизми!

Кейинги пайтларда, айниқса, чорвадорлар масъулияти кучайди. Улар гўшт, сут етиштиришни кескин кўпайтириш учун барча чораларни амалга оширмоқдалар. Ўтган йил февраль ойида Калинин районида бўлиб ўтган район партия комитетининг кенгайтирилган пленумида КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюроси аъзолигига кандидат, Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг биринчи секретари ўртоқ Ш. Р. Рашидов сўзга чиқиб, бу шарафли касб эгалари олдига бир қатор вазифаларни қўйган эди. Ана шу йиғилишда ем-хашак базаси, ундан тежаб-тергаб фойдаланиш чорвачиликнинг асосини ташкил этиши алоҳида уқтирилди. Ҳар бир колхоз ва совхозда, албатта, ем-хашак цехи бўлиши зарурлиги кўрсатилди. Сирдарё область Баёвут районидаги Руцкий номли совхознинг бу соҳадаги иш тажрибаси мақталди. Йиғилишда қатнашган чорвадорлар бу илғор тажрибанни ўрганишга киришдилар.

Тошкент район партия комитетининг биринчи секретари ўртоқ Ю. Т. Толипов бир группа мутахассисларини йиғиб маслаҳат ўтказди. Сўнгра улардан бир неча киши Руцкий совхозига тажриба ўрганиб келиш учун юборилди. Мутахассислар жуда яхши таассуротлар билан қайтдилар.

«Қурилишни қайси колхоздан бошлаймиз!». Хўжалик раҳбарларининг йиғилишида бу савол ўртага ташланди.

Синалмаган отнинг сиртидан ўтма, дейдилар. Қандай бўларкин! Кутилган натижага эришармиканмиз! Кўпчилик ана шу ҳаёл билан иккиланиб турганида Охунбобоев номли колхознинг раиси Зоирхон Жалилов қўл кўтариб қолди.

— Агар рухсат берсаларингиз бундай цехни қуришни биз бошлаб берамиз.

...Фермага кираверишда ўнг тарафдаги очиқ майдондан жой танланди. «Узсельхозтехника» район бирлашмаси билан келишилди. Улар керакли механизмларни етказиб бердилар. Махсус қурилиш отряди ишни кучайтириб юборди ва 40 кун мобайнида ем-хашак цехи қуриб битказилди.

Биз яқинда хўжаликда бўлиб бу цехнинг ишлаш жараёни билан танишдик. Цех унчалик катта бўлмаган бостирма ичига жойлашган. У ердаги озуқа тарқатувчи катта идишга бир томондан сомон — хашак, иккинчи томондан шелуха келиб тушади ва у тишли механизм ёрдамида майдаланади. Сўнгра бу аралашма транспортёр лентаси орқали ташқарига узатилади. У ерда эса иккинчи иш жараёнини кузатамиз. Махсус механизм ёрдамида ювилиб, нўхотдек-нўхотдек қилиб майдаланган лавлаги ва концентрат озуқалар йўл-йўлакай боягги аралашмага қориштирилади ва бир ерга тўпланиб буғланади. Буғ ҳосил қилувчи қозон газ ёрдамида ишлайди.

...Қайноқ ҳолдаги аралаш озуқа тракторларга ортилиб, фермага жўнатилади. У молларга тарқатилгунга қадар совиб жуда хушхўр, тўйимли озуқага айланади. Моллар ундан сира нушхурдга чиқармайди.

Бу цехдаги барча иш жараёнини инженер Музаффар Тожихонов ва унинг ёрдамчиси Мавлон Сингатуллин бажаради.

— Цех шу йилнинг март ойида ишга тушди, — дейди колхоз раиси З. Жалилов. — Тез кундаёқ унинг натижаси сезилди. Илгари ҳар бир сигирдан кунига ўртача 8—10 литрдан сут соғиб олинган бўлса, аралаш озуқа билан боқила бошлагач, 11—12 литрдан сут соғиб олинди. Куз ва қиш ойларида бу цех, айниқса, асқотади.

Сабзавотчилик, боғдорчилик билан бир қаторда хўжаликнинг бу тармоғини ҳам рентабелли, сердаромад соҳага айлантиришга астойдил бел боғлаган колхоз чорвадорлари маҳсулот етиштиришни кўпайтириш мақсадида яна бир ҳайрли ишни бошлаб бердилар. Улар Ўзбекистон чорвачилик илмий-текшириш институти билан ҳамкорликда, шахсан шу институт директори қишлоқ хўжалик фанлари доктори Ш. Акмалхоновнинг тавсияси асосида соғин сигирларни Львов усули билан боқишга киришдилар. Бу усулда моллар цехларга бўлиниб боқилади. Унинг моҳияти нимада!

Сигирлар бузоқлашдан бир ҳафта—ўн кун олдин биринчи цехга ўтказилади. Бу ерда улар алоҳида назорат қилиб борилади. Махсус рацион асосида боқилади. Ветеринария врачлари сигирларнинг ҳолатидан хабардор бўлиб турадилар.

Сигирлар бузоқлаб бўлгач, иккинчи цехга ўтказилади. Бу ерда сигирларга улар бераётган сутнинг миқдорига қараб озуқа бериб борилади ва ана шу усулда сигирнинг сут бериш қобилияти, яъни маҳсулдорлиги аниқланади. Сўнгра эса сунъий йўл билан қочирилади. Бўғозлиги аниқлангач, учинчи цехга, яъни сут етиштириш цехига ўтказилади. Бу ерда сигирлар 180—200 кун давомида олдиндан тузилган рацион асосида группаларга ажратилиб боқилади.

Сигир бузоқлашига 50—60 кун қолганда тўртинчи цехга ўтказилиб сут соғиш тўхтатилади ва бу ерда алоҳида парвариш қилинади...

— Бу усулнинг афзаллиги, шубҳасиз, катта, — дейди колхоз раиси, — биринчидан, моллар қисир қолмайди, касалликка чалинмайди, сут кўпаяди. Энг муҳими соғлом бузоқ олинади. Соғлом бузоқ — келгусидаги серсут сигир, сергўшт мол демакдир.

Ўтган йили ҳар юз бош сигирдан 90 тадан бузоқ олинган эди. Бу йил ҳар юз сигирдан 100 тадан бузоқ олиш режа қилинмоқда.

Фермада 350 бош қорамол боқилмоқда. Улардан 300 таси соғин сигир. Ўтган йили ҳар бир сигирдан 3960 килограммдан сут соғиб олинган бўлса, бу йил 4,5 минг литр учун кураш бораётир. Ташаббускорларга эргашган Матлуба Ибодова, Ҳалима Жийронбоева, Тожи Исмоилов, Муяссар Эралиева, Фотима Усмонова сингари сут соғувчилар ўзларига бириктирилган соғин сигирлардан 5 минг литрдан сут соғиб олишга сўз бердилар. Улар ўзаро мусобақада пешқадамлик қилмоқдалар. Бундай фидокор сут соғувчиларнинг меҳнати, янгилик шарофати, илғор тажрибаларнинг жорий қилиниши туфайли колхозда ярим йиллик сут соғиб олиш плани муддатидан илгари бажарилди.

Н. РИХСИЕВ.

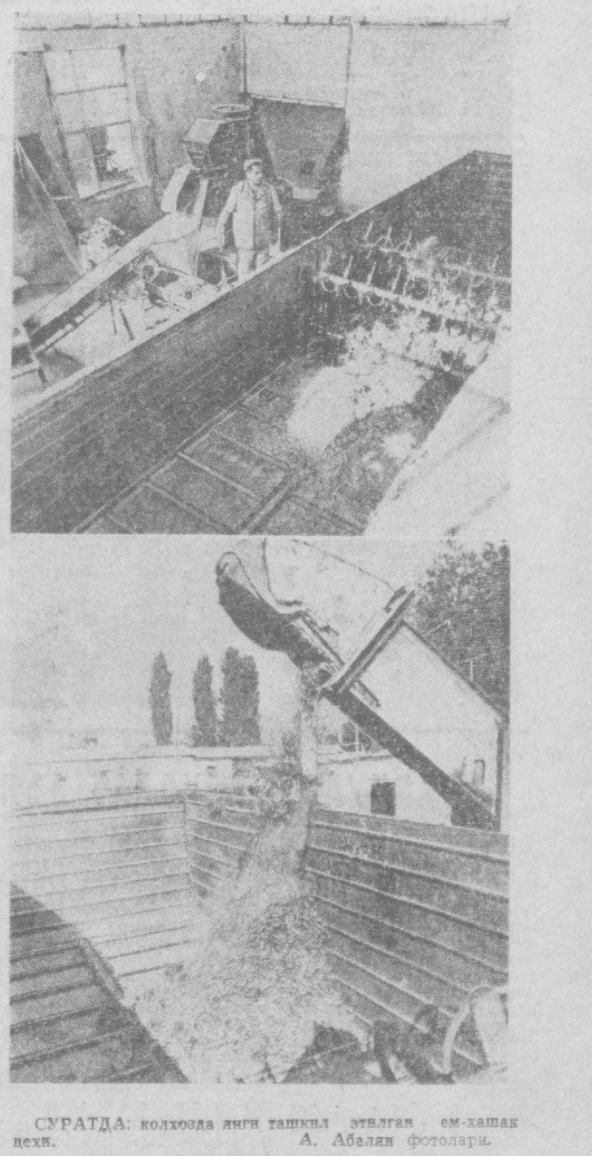

СУРАТДА: колхозда янги ташкил этилган ем-хашак цехи.

А. Абалян фотолари.

ПАРТИЯ ТУРМУШИ

ТАРБИЯНИНГ ТАЪСИРЧАН ВОСИТАСИ

«Чақмоқ»нинг навбатдаги сони ўн кунлик иш якунларига бағишланган эди. Унда бригада коллективи қурилишда социалистик мусобақада ғолиб чиққанлиги, бўёқчи П. Титов эса кундалик нормаларини анча ортиғи билан бажариб бу муваффақиятга муносиб ҳисса қўшганлиги хабар қилинганди.

«Чақмоқ» ўз кучини кўрсатди. Тез орада бригада коллективининг эришган ютуғи 5-қурилиш бошқармаси бинокорлари орасида тилга тушди. Бошқа коллективлар ҳам уни қамчилаб илғорлар сафидан ўрин олиш ниятида суръатни жадаллаштирдилар, иш сифатини яхшилаш учун кураш бошлаб юбордилар.

Партия ташкилотимиз социалистик мусобақани йўлга қўйишда, мажбуриятларнинг бажарилишини назорат қилиб боришда кўргазмали агитациянинг таъсирчан кучидан самарали фойдаланмоқда. Бу борада амалга оширилаётган тадбирлар натижаси ҳам чакки бўлмаяпти.

Трест партия ташкилотининг қуйи бўғинларида кўргазмали агитацияга бағишланган масалалар тез-тез кўриб турилади. Жумладан, 5-қурилиш бошқармаси партия ташкилоти йил бошидан бери бир неча марта объектларни кўргазмали агитация билан жиҳозлаш ишлари аҳволини кўриб чиқди.

Бошқармада бу соҳала махсус Совет тузилган. Совет кварталлар бўйича иш плани асосида фаолият кўрсатмоқда. Шиорлар ва комплекс стендлардаги бошқа материаллар бинокорларни ўн биринчи беш йиллик топшириқларини муваффақиятли бажаришга салмоқли ҳисса қўшишга чақиради.

Бошқармада кўргазмали агитация ўтган йилдагига қараганда анча яхшиланди. Шиор ва стендларнинг ғоявий-тарбиявий мазмуни бойиди. Энди уларда фақат мамлакатда рўй бераётган йирик сиёсий воқеаларгина эмас, бевосита ишлаб чиқариш коллективининг ҳаётига таалуқли янгиликлар, ҳал қилиниши лозим бўлган масалалар ҳам акс эттирилмоқда. Махсус стендларда ютуқларгина эмас, мавжуд камчилик ва нуқсонлар ҳам ўз ифодасини топган. Ҳар бир участкада интизом бузувчилар, ичкиликбозларни фош этувчи махсус стендлар ташкил этилган.

Трестга қарашли йиғма темир-бетон заводи партия ташкилоти ҳам бу борада муайян ютуқларни қўлга киритмоқда. Партия бюроси кўргазмали агитация ишларини доимий назорат остига олган. Бюро мажлисларида бир неча марта «Завод редколлегияси иши», «Қизил бурчак советининг иши» тўғрисидаги масалалар муҳокама қилинди, конкрет тадбир ва чоралар кўрилди. Натижада корхона Қизил бурчагининг иши жонланиб кетди.

Корхонада ташкил этилган етти кишидан иборат махсус совет завод территориясини кўргазмали агитация воситалари билан жиҳозлаш тадбирларини ишлаб чиққан. Ҳозир бу тадбирлар махсус график асосида бажарилмоқда. Ҳар бир участкада социалистик мажбуриятлар кўзга кўринарли ерга чиройли қилиб ёзиб қўйилган. Бундан ташқари завод ҳовлисидаги шиор ва паннолар ўзбек ва рус тилларида корхона коллективининг КПСС XXVI съезди қарорларини бажариш йўлида эришаётган ютуқларидан ҳикоя қилади. «Ленин комсомолининг орденлари» мавзуидаги стенд эса қайта тиклашдан сўнг ҳовлини яна ҳам кўркамлаштириб юборди.

Кўргазмали агитациянинг ғоявий-бадиий йўналиши завод коллективининг сиёсий савиясини кучайтиришга қаратилгандир. Бу борада «Бетон — қурилиш нонидир» мавзуидаги стенд, айниқса, диққатга сазовор. Унда ишлаб чиқариш илғорлари тажрибаси умумлаштирилган бўлиб, ҳар соҳада тежамкор бўлишга ундовчи сўзлар ёзилган. Социалистик мусобақа якунлари бўйича чиқариб турилган «Чақмоқ»лар ҳам ўз таъсирчанлиги билан коллективнинг ғоявий тарбиясига таъсир кўрсатмоқда.

Ҳар бир соҳада ташаббускор, жонкуярларсиз муваффақият қозониш қийин. Шунинг учун партия ташкилоти кўргазмали агитация воситаларини жиҳозлашда энг аввало жамоатчи активларга суяниб иш кўрмоқда. Бунда инженер-техник ходимлардан А. Назаров, Н. Морголина, ишчилардан Ю. Тетерин, А. Аҳмедов ва бошқалар бизнинг яқин ёрдамчиларимиз бўлиб қолишган.

Лекин трестимизда кўргазмали агитация воситаларини йўлга қўйишда камчиликлар ҳам йўқ эмас. Партия ташкилоти бу муҳим ишнинг янада янги ва таъсирчан формаларини ўйлаб топиши керак. Бизда ҳали ҳам ўнинчи беш йилликда қўлланилган иш формаларидан маълум даражада фойдаланилмоқда. Албатта, тўпланган тажрибадан унумли фойдаланиш керак. Шу боисдан коммунистларимиз айни кунларда тарбиянинг таъсирчан соҳаси бўлган бу масалага эътиборни янада кучайтириб, қатор тадбирларни амалга оширмоқдалар. Кўргазмали агитациянинг янги формалари эса ишчи ва хизматчиларимизни ўн биринчи беш йиллик топшириқларини бажаришга сафарбар этишга хизмат қилади.

В. СУШЕНЦЕВ,
«Алмаликсвинецстрой» трести партия комитети секретарининг ўринбосари.

РЕЗЕРВЛАР — ИШЛАБ ЧИҚАРИШГА

КОРХОНА ҚУВВАТИДАН ЎЗИБ

АНГРЕНДАГИ кўмир разрези областимизнинг пешқадам корхоналаридан ҳисобланади. Унинг аҳил ва иноқ коллективи ўз зиммасидаги вазифаларни доим муваффақиятли бажармоқда. Ютуқларнинг омиллари нималардан иборат? Разрез бошлиғи, КПСС XXVI съезди делегати Ян Ильич ГРИНБЛАТ штатсиз мухбиримиз А. Убайдуллаев билан суҳбатда шулар ҳақида батафсил гапириб берди:

— КПСС XXVI съезди тарихий қарорлари, СССР халқ хўжалигини ривожлантиришнинг ўн биринчи беш йилликка мўлжалланган режалари нурли истиқболимизни равшан кўрсатиб турипти. Бундан руҳланган разрезимиз кончилари ишлаб чиқаришни ривожлантириш, маҳсулот сифатини яхшилаш, меҳнат унумдорлигини ошириш йўлида қизғин кураш олиб бормоқдалар. Барча ишлаб чиқариш бўлинмаларида қувватлардан самарали фойдаланиш учун меҳнат беллашуви давом этмоқда.

Умуман, коллективимиз ўзининг салкам ўттиз беш йиллик меҳнат фаолияти давомида ишлаб чиқариш кўрсаткичларини тинмай яхшилаб борди. Шуни айтиш кифояки, разрезимиз ишга тушган 1948 йил давомида ҳаммаси бўлиб 408,8 минг тонна кўмир қазиб чиқарган эди. Ўнинчи беш йилликнинг охирига келиб, бу кўрсаткич 5,18 миллион тоннани ташкил этди. «Қора олтин» қазиб чиқариш 12,3 баравар кўпайди.

Коллективимиз ўнинчи беш йилликда катта меҳнат ютуқларини қўлга киритди. Беш йиллик планида белгиланганидан ташқари 1 миллион тонна ёқилғи қазиб чиқарилди. Шуниси қувончлики, барча техник-иқтисодий кўрсаткичлар бўйича топшириқлар тўла ва зиёдаси билан адо этилди.

Разрез ишлаб чиқариш қувватини ўтган йили ошиғи билан ўзлаштиришга эришдик. Лойиҳада кўрсатилишича, йил давомида 4 миллион 500 минг тонна ёқилғи қазиб чиқаришимиз лозим эди. Бу топшириқни 518 минг тонна ортиғи билан адо этдик. «Қора олтин» қазиб чиқариш 1975 йилдагига нисбатан 36 процент ортгани ҳолда аҳоли эҳтиёжлари учун навли кўмир етказиб бериш 41 процент кўпайди. Шу йиллар давомида 50 миллион сўм, шу жумладан пландагидан ташқари 3,6 миллион сўм соф фойда олинди.

Ўн биринчи беш йилликда разрезимизда «қора олтин» қазиб чиқариш янада кўпаяди. Янги Ангрен ГРЭСини арзон ёқилғи билан таъминлаш вазифаси коллективимиз зиммасига юклатилмоқда. Шунинг учун ҳам корхонани реконструкция қилиб, кенгайтириш назарда тутиляпти. Бу соҳадаги ишлар ҳозирнинг ўзидаёқ бошлаб юборилди. Келгусида разрезда кўмир қазиб чиқариш 10 миллион 300 минг тоннага етказилади. Натижада янги нурхона ёқилғи билан тўла таъминланадиган бўлади.

Биз кўмир қазиб чиқаришни бу даражада кўпайтиришга асосан меҳнат унумдорлигини ошириш ҳисобига эришмоқчимиз. Ишчи кучи деярли кўпаймайди. Лекин, мавжуд техника воситаларини янада унумли ва юқори қувватли кончилик агрегатлари билан алмаштириш назарда тутилмоқда. Иш фронти анча кенгаяди, янги отваллар, комплекслар, кўмир қатламларидаги ер ости сувларини сўриб олувчи насослар қурилади.

Умуман, техникани бошқариш янада такомиллаштирилади. Бу соҳада дастлабки ишлар амалга оширилди. Унинг натижаси ҳозирнинг ўзидаёқ яхши бўлмоқда. Янги йил бошланганидан бери ўтган беш ярим ой мобайнида 2 миллион 700 минг тонна кўмир қазиб чиқардик. Шу ёқилғининг 100 минг тоннаси пландан ташқари истеъмолчиларга етказиб берилди. Бу ўтган йилдагига нисбатан анча кўпдир. Кўмир қазиб чиқариш ҳажмининг бу даража ортиши фақат меҳнат унумдорлигини ошириш ҳисобига бўлди.

Корхонамиз коллективи эришаётган ютуқларнинг энг муҳим омилларидан бири коллективимизнинг аҳил ва иноқлигидадир. Разрезимизда ўнлаб миллат вакиллари бир тан, бир жон бўлиб ишламоқдалар. Бизда ҳамма бир-бирига устоз, бир-бирига шогирд. Тажрибасини, илғор иш усулларини ўртада баҳам кўришади. Шунинг учун ҳам коллективимиз орасида ишлаб чиқариш нормасини бажармаётган кончилар деярли йўқ.

Ютуқларимизга салмоқли ҳисса қўшаётган, ўз касбининг моҳирлари ҳисобланган ажойиб шахтёрларимиз ҳам борки, уларнинг меҳнати олқишга сазовордир. Айниқса, экскаватор машинистлари ўз ишига ижодий муносабатда бўлиб, янги-янги резерв ва имкониятларини ишга солишаяпти.. Бизда бу етакчи касб ҳисобланади. Ер устини очиш, кўмир қазиб чиқариш асосан экскаваторчилар зиммасига юклатилган. Умуман ишимиз кўрсаткичлари ҳам кўп жиҳатдан шу касб эгаларининг меҳнатига боғлиқ. Буни яхши тушунган кўпчилик машинистларимиз ихтиёрларидаги қудратли агрегатлардан самарали фойдаланмоқдалар. Абдумажид Ниёзматов, Абдулла Умаров, Рамаид Ўрмонов, Валентин Лазаревлар ўз экскаваторлари билан ҳар сменада нормадан ташқари ўнлаб тонна «қора олтин» қазиб чиқаришяпти.

Кўмир қатламларининг жойлашишини аниқлаб беришда пармаловчилардан Абулбоқи Абдулсаломов касбдошларига намуна бўлмоқда. У барча пармалаш ишларини тез ва соз бажармоқда. Ғаффор Зокиров, Имонберди Ўтанов ва кўпгина бошқа пўлат из ётқизувчилар корхона юлдузлари ҳисобланишади.

Ишчи-хизматчиларимиз ўртасида қатор ватанпарварлик ташаббуслари кенг қулоч ёзган. Ғ. Зокиров, П. Суровцевалар раҳбарлигидаги темир йўл излари ётқизувчилар бригадалари ташаббуси билан ўн биринчи беш йиллик топшириқларини Ўзбекистон ССР ва республика Компартиясининг 60 йиллик юбилейигача бажариш ҳаракати бошланди. Ўзбекистон Компартияси XX съезди делегати Аҳмадали Маҳкамов ва унинг касбдош дўсти Лабиб Мирсоатовлар тежамкорлик ташаббуси билан чиқишди. Улар тежалган маблағларни беш йиллик фондига ўтказишга қарор қилдилар. Разрезимизда бундай ташаббус издошлари сафи кун сайин кенгайиб бормоқда.

Яхши ташаббуснинг умри боқий бўлишини бир мисолда айтиб ўтмоқчиман. Бу ташаббус Алексей Константинович Волков номи билан боғлиқ. Моҳир экскаватор машинисти техника қаровини яхшилаш эвазига экскаваторларнинг капитал ремонти муддатини нормадагига нисбатан бир ярим баравар ошириш ташаббуси билан чиққан эди. Алексей Константинович пенсияга кузатилган бўлса ҳам, унинг бу ташаббуси ҳамон давом этмоқда. Қатор экскаватор машинистлари ўз агрегатларининг техник нормадаги тўрт йил ўрнига олти йил давомида капитал ремонтсиз ишлашини таъминламоқдалар.

Ҳозир экскаватор машинистлари яна бир меҳнат беллашувини қизитиб юборишди. Улар ўртасида 100 миллионинчи тонна «қора олтин» қазиб чиқаришдек шарафга муяссар бўлиш учун кураш бошланди. Гап шундаки, 1948 йилдан бошлаб разрезимизда қазиб чиқарилган кўмир миқдори шу йилнинг сентябрь ойига бориб 100 миллион тоннага етади. «100 миллионинчи» деган шарафли ном экскаватор машинистларининг қай бирига насиб этиши ўшанда маълум бўлади.

Ўн биринчи беш йилликнинг дастлабки ярим йили ҳар томонлама муваффақиятли тугалланди. Лекин, хўжалик йилини қувончли меҳнат натижалари билан якунлаш учун ҳали кўп тер тўкишимиз, янги-янги резервларни қидириб топиб, ишга солишимиз, меҳнатимиз самарасини янада кучайтиришимиз керак. Ҳозирги вақтда барча кончиларимиз ана шу юксак мақсадни дилга маҳкам жо қилиб ишламоқдалар. Бу йиллик план ва социалистик мажбурият шараф билан бажарилиши учун гаровдир.

ДУНЁ ХАБАРЛАРИ

МАМЛАКАТЛАР ОДАМЛАР ВОҚЕАЛАР

ЛИВАНДАН ҚЎЛИНГНИ ТОРТ!

Совет тинчлик тарафдорлари Исроил ҳарбийларининг суверен араб давлати — Ливан Республикасига қарши қаратилган янги агрессив ҳуружларини ғазаб билан қораламоқдалар.

Ҳаддидан ошган агрессор, деб таъкидланади Совет Тинчликни ҳимоя қилиш Комитетининг баёнотида, реакцион империалистик доиралар, биринчи навбатда Америка империализмининг мададига таяниб, сурбетлик қилмоқда. Вашингтон тиқиштираётган ва араб халқларининг бирлигини парчалашга, кескинликни кучайтиришга ва Яқин Шарқда Америка таъсирини абадийлаштиришга қаратилган сепарат битимлар йўли сионист қузғунларга қўл келади.

Ҳозир террорчилик Исроил ташқи сиёсатининг асосий йўли бўлиб қолди. Буни Исроил авиациясининг Ироқдаги ядро тадқиқотлари марказига қилган ҳужуми ҳам, Сурия Араб Республикаси шаънига қилинаётган доимий дўқ-пўписалар ҳам, Ливаннинг тинч шаҳар ва қишлоқлари тўхтовсиз бомбардимон қилинаётганлиги ҳам тасдиқлаб турибди.

Совет тинчлик тарафдорлари барча илғор, тинчликсевар кучларни актив қатъий ҳаракатлар қилиб ҳаддидан ошган агрессорнинг сиёсий жиҳатдан яккалаб қўйилишига эришишга чақирадилар. Ливандан қўлингни торт!

(ТАСС).

ИСРОИЛНИНГ АГРЕССИВ ХУРУЖЛАРИ ҚОРАЛАНМОҚДА

КОБУЛ. Афғонистон Демократик Республикаси Миллий ватан фронтининг раиси Солиҳ Муҳаммад Зерай бундай деди: АҚШ бошчилигидаги халқаро империализм Тель-Авивнинг Ливан тинч аҳолисига қарши агрессив ҳаракатларини рағбатлантириб ва пул билан таъминлаб ўзининг агрессив моҳиятини яна намойиш қилмоқда. Исроил авиациясининг Ливан шаҳарлари ва қишлоқларига ҳужуми Яқин Шарқдаги вазиятни янада кўпроқ чигаллаштириб юборади, шу регионда ҳамда бутун жаҳонда тинчлик ва хавфсизликка бевосита таҳдид қонли жиноятларини тўхтатиш — барча тинчликсевар кучларнинг энг муҳим вазифасидир.

ПАРИЖ. Қаршилик кўрсатиш ҳаракатининг кўчириб жойлаштирилган қатнашчилари ва ватанпарварлар миллий федерациясининг раиси Марсель Поль Исроилнинг беҳаёлик билан босқинчилик қилиш сиёсати француз жамоатчилигининг ғоят кенг доираларини қаттиқ ғазаблантирмоқда,— деди.

Исроил раҳбарлари АҚШнинг бевосита ёрдами ва рағбатлантириши билан Ливанга қарши агрессия қилмоқдалар. Улар Яқин Шарқда ўт билан хатарли ўйин қиляптилар. Яқин Шарқда уруш оловининг кенгайиш хавфига йўл қўймаслик учун БМТ уставида кўзда тутилган энг қаттиқ халқаро жазо чораларини исроиллик агрессорга қарши дарҳол қўлланиш зарур.

ЛОНДОН. «Таймс» газетаси Исроил Қўшма Штатларнинг ҳарбий ва иқтисодий жиҳатдан жуда катта ёрдам бераётганлиги туфайлигина Яқин Шарқда ўзининг агрессив йўлини давом эттираётганлигини таъкидлайди:

АҚШ, деб ёзади газета, 1981 йилда 2 миллиард 185 миллион доллар миқдорида Исроилга қарз ва бошқа пул маблағларини беради. Исроил Қўшма Штатлардаги хусусий кишилардан ҳам қарийб шу миқдорда пул олади.

РИО-ДЕ-ЖАНЕЙРО. Жаҳон Тинчлик Кенгашининг вице-президенти, Бразилия Тинчлик Кенгашининг президенти, таниқли ёзувчи ва жамоат арбоби Нелсон Вернек Содре бундай деди: Исроил авиациясининг Ливан тинч аҳолисига қарши қароқчиларча ҳужум қилаётганлиги Исроил ҳарбийлари араб халқларига нисбатан ўтказиб келаётган геноцид сиёсатининг таркибий қисмидир.

Ана шу террор ҳаракатлари учун жавобгарлик, деб уқтириб ўтди у, АҚШ империализми зиммасига ҳам тушади. АҚШ империализми Исроилга қурол-яроғ етказиб бермоқда, сионизмга ҳомийлик қилмоқда, халқаро терроризм ҳуружларини кучайтирмоқда.

(ТАСС, 22 июль).

ҚИТЪАЛАРДАН ДАРАКЛАР

● **ВЕНА.** Австрия Коммунистик партияси, демократик хотин-қизлар иттифоқи ва бошқа бир қанча тараққийпарвар ташкилотлар корейс халқининг чет эл қўшинларини Жанубий Кореядан олиб чиқиб кетиш ва мамлакатни тинч демократик асосда бирлаштириш йўлидаги кураши билан бирдам эканликларини изҳор қилдилар.

Улар бу ерда эълон қилинган баёнотда қуйидагиларни таъкидлайдилар: АҚШ ўз қўшинларини ва қурол-яроғларини, шу жумладан ядро қуролини Жанубий Кореядан олиб чиқиб кетиши, корейс халқининг ички ишларига аралашишни тўхтатиши керак.

Ҳужжатда Сеул ҳукуматининг репрессия сиёсатига қарши норозилик билдирилади, Жанубий Кореядаги барча сиёсий маҳбусларни ва ватанпарварларни озод қилиш талаб этилади.

● **БАЙРУТ.** Исроилнинг ҳаво қароқчилари Ливан территориясига яна ҳужум қилдилар. Набатия шаҳри ва унга қўшни бўлган районлар бомбардимон қилинди. Кўп жойлар вайрон бўлди ва тинч аҳоли ўртасида қурбонлар бор. Айни вақтда агрессорлар Рашидиядаги фаластинлик қочоқлар лагерини ракеталар ва снарядлар билан қаттиқ ўққа тутдилар, Заҳрани, Хаббуш, Малияни ва уларга туташган жойларни ўққа тутишни давом эттирмоқдалар.

(ТАСС, 22 июль).

ДЮССЕЛЬДОРФ (ГФР) шаҳрида нацист жиноятчилари — Майданек собиқ фашистлар концлагери жаллодлари устидан суд бўлиб ўтди. Судда бир жаллоднинг оқланиб, қолган 7 таси оз муддатга озодликдан маҳрум қилингани ГФР демократик антифашистик жамоатчилигининг қаҳр-ғазабини келтирди. Шаҳарда оммавий намойишлар ва митинглар бўлиб ўтди.

Суратда: намойиш қатнашчилари (биринчи қаторда ўнгда) концлагернинг собиқ тутқуни, марказда — бундесвер солдати.

ЮПИ—ТАСС телефотоси.

ФАВҚУЛОДДА ҲОЛАТ ЭЪЛОН ҚИЛИНДИ

БРАЗЗАВИЛЬ, 22 июль. (ТАСС). Бангидан олинаётган хабарларга кўра, Марказий Африка Республикасининг президенти Д. Дако мамлакатнинг бутун территориясида фавқулодда ҳолат жорий этилганлигини эълон қилган. У миллий радио орқали нутқ сўзлаб, қуролли кучлар, жандармерия ва полиция зиммасига тартибни сақлаб туриш вазифасини юклади ва аҳолини «ҳушёрликни оширишга» чақирди.

Илгари, ўтган ҳафта охирларида президент икки сиёсий партияни тақиқлаш ва яна бир ҳаракатнинг фаолиятини тўхтатиб қўйиш тўғрисида фармон чиқарган эди. Президентнинг сўзларига кўра, улар шу йилнинг баҳоридан бошлаб Марказий Африка Республикасидаги намойишлар ва ғалаёнлар учун жавобгардирлар. У мазкур партияларнинг бир қанча таниқли арбоблари қамоққа олинганлигини, фавқулодда трибунал ташкил қилинганлиги ҳамда итоатсизлик ва исёнга даъват этишда, давлат хавфсизлигига тажовуз қилишда айбланган кишилар устидан суд тергови бошланганлигини ҳам маълум қилди.

Д. Дако сайлов натижасида президент бўлиб қолганидан кейин оммавий норозилик намойишларига жавобан шу йилнинг мартида Марказий Африка Республикасида фавқулодда ҳолат жорий этилган эди. Оппозициядаги партияларнинг бошлиқлари сайлов якунларини «қалбаки» деб баҳоладилар.

ХАЛҚАРО МАВЗУДА

ҲАҚҚОНИЙ КУРАШ

Жаҳон Тинчлик Кенгашининг қарорига мувофиқ шу кунларда корейс халқининг Жанубий Кореядаги чет эл қўшинларини олиб чиқиб кетиш ва мамлакатни тинч, демократик асосда бирлаштириш учун олиб бораётган кураши билан анъанавий бирдамлик ойлиги ўтказилмоқда.

1950 йилнинг 25 июнида Жанубий Кореядаги қўғирчоқ режим Америка империализми мададида Корея Халқ Демократик Республикасига қарши агрессив урушни бошлади. Мустақил республикага қарши ҳарбий ҳаракатларга Америка қўшинлари ҳам дарҳол қўшилдилар.

АҚШ ҳарбий-ҳаво кучларининг самолётлари мамлакат пойтахти — Пхеньян шаҳрининг ўзигагина 420 минг бомба ташлади. Кенг халқ оммасининг мададига суянган республика халқ армияси агрессорларга қақшатгич зарба бериб, уларни Шимолий Кореядан улоқтириб ташлади ва 1953 йил 27 июлида ярашиш ҳақидаги битимни имзолашга мажбур қилди.

Шу тариқа босқинчиларнинг социалистик жамият қуришга киришган Корея Халқ Демократик Республикасини бўғиб ташлашга бўлган уриниши чиппакка чиқди. Совет Иттифоқи корейс халқига унинг ҳаққоний иш учун курашида катта ёрдам кўрсатди. Барча социалистик мамлакатлар, ер юзидаги жами тинчликсевар кучлар КХДРни қўллаб-қувватладилар.

Бироқ уруш тугаб, орадан 28 йил ўтса ҳамки, Корея ярим оролида мустаҳкам тинчликка эришилганича йўқ, бу ерда фақат муваққат ярашув сукунати ҳукм сурмоқда. Америка қўшинлари илгаригидек ҳозир ҳам Жанубий Кореяда турибди, мамлакат Шимол ва Жанубининг бирлашишига тўсқинлик қилмоқда. Корея ярим оролидаги ҳарбий кучлар регионадаги кескинликни кучайтириш, бошқа халқларга дўқ-пўписа қилиш учун плацдарм ва таянч база сифатида Вашингтонга жуда ҳам керак. Корея жанубида Американинг ҳарбий ҳозирлиги, Вашингтоннинг мамлакат ички ишларига ошкора аралашуви туфайли ҳарбий-фашистик режим ҳамон ҳокимият тепасида сақланиб турибди. Океан ортидаги ҳомийлари паноҳидаги бу қонхўр режим ўз халқига қарши террор ва репрессияни кучайтирмоқда, студентлар ва тараққийпарвар кучларнинг демократия озодлик учун курашини ваҳшиёна бостирмоқда. Бунга ўтган йил майида қонга ботирилган Кванжу шаҳридаги халқ исёни мисол бўлиши мумкин.

Оқ уйга келган янги маъмурият яқинда Жанубий Корея диктатори Чон Ду Хванни зўр дабдаба билан қабул қилиб, унга ҳамдусанолар айтгани АҚШ раҳбарлари Сеулга империализмнинг Узоқ Шарқдаги истеҳкоми деб қараётганликларининг яна бир тасдиғидир. Шу боис АҚШ қўғирчоқ режимга ҳарбий ёрдамни кучайтирмоқда. Биргина шу йилнинг ўзида Сеул Вашингтондан жами 160 миллион доллар ҳарбий мадад олади. АҚШ етказиб бераётган қурол-яроғлар Чон Ду Хванга Жанубий кореялик ватанпарварларнинг исёнларини бостириш, КХДР чегарасида кескинликни сақлаш учун зарурлиги сир эмас.

Пентагон Корея ярим оролининг жанубий қисмини Узоқ Шарқдаги кескинликнинг хатарли ўчоғига айлантирмоқда. Бу ерда АҚШнинг 40 минг кишилик ҳарбий қўшинлари, ядро қуроли сақланаётган ҳарбий базалари жойлаштирилган. Ўз қўшинларини Жанубий Кореядан олиб чиқиб кетишдан ошкора бош тортаётган АҚШ ўз ҳарбий қудратини оширишга зўр бермоқда. Кореяда кескинликни кучайтираётган Пентагон КХДРга нисбатан иғвогарона ҳарбий машқларни тез-тез ўтказиб турибди. Яқинда Америка—Жанубий Корея биргаликда ўтказган «Тим спирт-81» ҳарбий машқларида 170 минг ҳарбий хизматчи иштирок этди.

Ана шундай шароитларда КХДР ярим оролида янги урушнинг олдини олиш, Осиёда хавфсизликни сақлаш учун катта куч-ғайрат сарфламоқда. Ўтган йил октябрида Корея Меҳнат партиясининг VI съездида мамлакатни тинч бирлаштиришга тезроқ эришиш учун янги таклифлар сурилди. КХДР ҳукумати ажнабий қўшинларнинг Жанубий Кореядан олиб чиқиб кетилишини, мамлакатни ташқаридан ҳеч қандай аралашувсиз тинч, демократик асосда бирлаштирилишини қатъий ёқлаб чиқмоқда. Шунинг учун ҳам корейс халқининг ҳаққоний кураши билан бирдам бўлган ер юзидаги барча кишилар АҚШ қўшинларини Жанубий Кореядан олиб чиқиб кетилишини қатъий талаб қилмоқдалар.

Ф. ШОҲИСМОИЛОВ,
А. РЎЗИЕВ.

СОЦИАЛИЗМ МАМЛАКАТЛАРИДА

КЕМАСОЗЛИК — Болгария саноатининг тез ривожланаётган тармоқларидан бири. Халқ ҳокимияти йилларида Ўзаро Иқтисодий Ёрдам Кенгашининг ихтисослаштириш ва кооперативлаштириш планлари асосида мамлакатда замонавий океан кемаларини ишлаб чиқариш яхши йўлга қўйилди. Ҳар бири 100 минг тонналик юк ташиш имкониятига эга бўлган сув танкерлари ҳам ана шулар жумласидандир.

Г. Димитров номли Варнеи кемасозлик комбинати бу соҳанинг бош корхонаси ҳисобланади. Саккизинчи беш йилликда коллектив олдида қуруқ юкларни ва контейнерларни ташишга мўлжалланган сув транспорти воситалари ишлаб чиқаришни ўзлаштириш вазифаси турибди. Бундай кемалар СССР ва Болгария Халқ Республикаси ўртасида халқ хўжалиги юкларини ташишни янада ривожлантиришда муҳим аҳамият касб этади.

Суратларда: Варнеи кемасозлик комбинатининг қурувчилар бригадаси; навбатдаги кема жиҳозланмоқда.

ТАСС фотохроникаси.

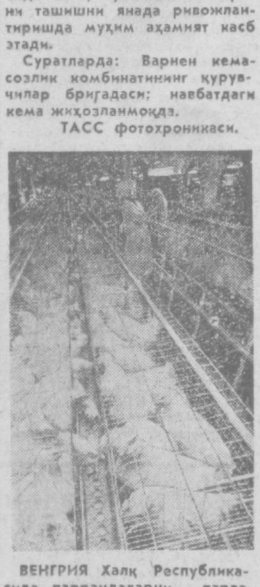

ВЕНГРИЯ Халқ Республикасида паррандаларни парвариш қилишга мослаштирилган сим қафасли жиҳозларни ишлаб чиқариш муваффақиятли йўлга қўйилмоқда.

Суратда: паррандачилик фабрикасининг 3-маҳсулот ишлаб чиқарувчи цехида.

ТАСС фотохроникаси.

Адабиёт ва санъат

ЧОРЛАШ

Булоқларда чўмилади ой,
Сувга тушар лаҳча чўғ юлдуз.
Бу фаслда малоҳатга бой
Ўлкамизда оқшом ва кундуз.
Осмонида учар қалдирғоч,
Куйлаб тинмас боғларда булбул.
Ҳовлиларда турфа гул қийғос,
Бўй таратар яйратиб кўнгил.
Тўйиб-тўйиб нафас оламан, —
Осмон мовий, атроф топ-тоза.
Олисларга назар соламан, —
Хаёлларим кенг қанот ёзар.
Капалаклар ўйнар беозор,
Ҳар гулга бир лабини босиб.
Нигоҳимни тортар бедазор, —
Ям-яшилдир кийган либоси.
Баҳор завқи яшар япроқда,
Тонг шайдоси какку чалар соз.
Кел, дўстгинам, она қишлоққа, —
Чаманзорлар чиқмоқда пешвоз!

Солижон САЛОҲИТДИНОВ.

БАХТИМ БОРКИ...

Бахтим борки,
Орзули дунёда туғилганман.
Эзгуликка ташна юрагимни
Ва унга интизор куйларимни
Қуёш нурларига йўгирганман.

Бахтим борки,
Ер маликаси—гул фарзандиман.
Мастона кўзларда ёлқин бўлиб,
Ажиб кўнгилларга кетгум мен тўлиб
Ва лекин бир гулга мен бандиман.
Шундай гулки,
Она заминнинг оқлигини
Жам этган бағрида дунё кўрдим,
Пахта—бу, илк бора унда туйдим
Боболар умрининг поклигини.

Бахтим борки,
Шу гулнинг умрига пайвастаман,
Шукуҳида қалбим замзамаси,
У она юртимнинг кўрк, нашъаси
Шу юртга фидои сафбастаман.

Бозор НОМОЗОВ.

ЎЗБЕКИСТОН

Ҳуснидан оламни лол қилган кўклам,
Армонлардан фориғ мангулик фасл.
Бойчечагинг бўлиб туғилдим мен ҳам,
Бағрингда улғаймоқ шарафи насиб.
Ўсаман қуёшга интилиб, ёниб,

Нигоҳимда сенсан суюкли чаман.
Меҳринг юрагимга қолди айланиб,
Юрагимга эса содиқ яшайман.

Замира РЎЗИЕВА.

ЁЗУВЧИ ВА ЗАМОН

НАСРИМИЗНИНГ ЯНГИ ТЎЛҚИНЛАРИ

Шу йил 30 июнь—4 июль кунлари Москвада СССР Ёзувчиларининг VII съезди бўлиб ўтди. Унда совет адабиётининг кейинги йилларда қўлга киритган ютуқлари атрофлича таҳлил қилинди, келгуси режалар белгилаб олинди.

Бу тарихий анжуманда ўзбек-совет адабиётининг бир гуруҳ намояндалари иштирок этдилар. Улар сафида таниқли адабиётшунос олим ва танқидчи, Ўзбекистон Ленин комсомоли мукофоти лауреати, филология фанлари доктори Пирмат ШЕРМУҲАМЕДОВ ҳам бор эди. Махсус мухбиримиз П. Шермуҳамедов билан учрашиб, ундан съезд таассуротлари ва ўзбек совет адабиётининг сўнгги йилларда, хусусан, проза соҳасида қўлга киритган ютуқлари ва амалга оширилиши зарур бўлган ишлар хусусида сўзлаб беришни илтимос қилди.

— Бутуниттифоқ ёзувчилари анжуманидан қандай таассуротлар билан қайтдингиз?

— Кремлдаги Съездлар саройида бўлиб ўтган СССР Ёзувчиларининг VII съезди кейинги беш йил ичида совет адабиётида яратилган барча асарларнинг ютуқларини қайд қилган ҳолда, ички тенденция ва ижобий ҳодисаларни белгилади, бу йўналишда йўл қўйилган камчиликларни кўрсатди.

Икки съезд оралиғида вужудга келган адабий «хирмон»нинг салмоғи СССР Ёзувчилар союзи правлениесининг биринчи секретари Г. М. Марков докладида ўзининг чуқур ифодасини топди. Докладчи адабиётимизда кузатилаётган ижобий тенденцияларни рўй-рост баҳолади ва бир қанча роман, қисса ва поэмаларнинг муваффақиятларини теран таҳлил қилиб берди.

Докладда ижобий қаҳрамон масаласи катта ўринни эгаллади. Маълумки, илгари ижобий қаҳрамон масаласи ҳақида кўпгина рисолалар, монографиялар вужудга келган эди. Мунаққидлар сўнгги йилларда эса бу проблемани анча унутиб қўйдилар. Унинг ўрнига эндиликда «зиддиятли», «мураккаб» ва «ишчан» қаҳрамон тушунчалари пайдо бўлди.

Совет адабиёти хазинасини бойитган М. Шолоховнинг «Тинч Дон», «Очилган қўриқ», А. Фадеевнинг «Ёш гвардия» каби асарларини эсга олсак, бу романлардаги ижобий қаҳрамонлар миллион-миллионлаб китобхонларнинг севимли кишиси бўлиб қолганлигини ҳис этамиз. Албатта, адабиётимизнинг йиллар синовидан ўтиб келаётган анъаналари ҳозирги даврда ҳам янгича талқинда давом эттирилиши керак.

Совет адабиётининг ҳозирги тараққиёти — миллий адабиётларнинг ўзаро алоқалари ва бир-бирига таъсири негизида ривожланмоқда. Илгари миллий адабиётларга фақат рус адабиёти улкан маҳорат мактаби бўлиб хизмат қилган бўлса, эндиликда қардош халқлар адабиётлари ҳам умум адабий жараёнга таъсир ўтказмоқдаки, бу мамлакатимиз халқларининг шаклан миллий, мазмунан социалистик маданияти гуллаб-яшнаётганини кўрсатувчи улкан ижтимоий ҳодисадир.

Шу нуқтаи назардан докладда таржима масалаларига ҳам катта эътибор берилди. Бақувват асарларнинг энг яхши таржималари учун махсус мукофотлар уюштириш зарурлиги қайд қилинди.

Ўзбекистон Ёзувчилар союзи правлениесининг биринчи секретари С. Азимовнинг доклади ҳам ўзининг сермазмунлиги ва энг муҳими, унда бугунги долзарб масалалар кўтарилганлиги билан ҳаммамизга манзур бўлди.

Лўнда қилиб айтганда, совет адабиёти ўсишда — ўзгаришда. Бироқ ҳали кўп ишлар қилишимиз керак. Адабиётнинг жонкуярлари совет ва жаҳон адабиётининг бой тажрибасини ўргана бориб, ўз маҳоратларини янада оширишлари зарур.

— Кейинги йилларда яратилган қайси асарлар адабиётимизда муҳим воқеа бўлди?

— Совет адабиётида воқеа бўлган асарлар анчагина. Бироқ мен Ю. Бондаревнинг «Йўл танлаш», Н. Думбадзенинг «Абадият қонуни», Ч. Айтматовнинг «Асрга татигулик кун» романларини тилга олиб ўтмоқчиман. Назаримда, уларнинг муҳим фазилати шундаки, адиблар қаламга олган мавзуларни кенг миқёсда кўрсатишга, улкан ижтимоий масалаларни кўтаришга муваффақ бўлганлар. Бу романларда ҳаётнинг у ёки бу нуқтасидаги ўзгаришлар мураккаб тақдирли қаҳрамонларнинг психологияси орқали юксак маҳорат билан кўрсатиб берилган. Бу романларни мен бугунги совет адабиётининг савиясини белгиловчи асарлар деб биламан.

Ўзбек адабиётида эса сўнгги йилларда яратилган О. Ёқубовнинг «Диёнат», П. Қодировнинг «Юлдузли тунлар», Ў. Усмоновнинг «Гирдоб», Ў. Ҳошимовнинг «Нур борки, соя бор», Э. Воҳидовнинг «Руҳлар исёни», А. Ориповнинг «Жаннатга йўл», «Ҳаким ва ажал», О. Матжоннинг «Ҳаққуш қичқириғи», М. Алининг «Боқий дунё», А. Иброҳимовнинг «Зўлдир» асарлари ижобий воқеа бўлганлигини, проза жанрига дадил қадам қўйган бир гуруҳ ёшлар орасида Н. Қобул, М. Муҳаммаддўст, М. Маҳмудов, Х. Султонов, А. Ибодинов, Ғ. Ҳотамов, Э. Аъзамов, С. Ражабов, С. Мамарасулов, О. Эргашев, А. Саидовларнинг ҳикоя ва қиссаларини тилга олиб ўтиш мумкин.

Бу асарлар қайси жиҳатлари билан китобхонларнинг эътиборини қозонмоқда? Уларда биз ҳаётнинг ҳаққоний картиналарига, одамларнинг ўзига хос руҳий ва маънавий дунёсига дуч келамиз. Муҳими, бу асарларнинг кўпгина нуқсонларидан қатъий назар, ҳаётнинг реал тасвирларига, одамлар маънавий оламида бир қарашда кўзга ташланмайдиган ўзгаришларнинг қаламга олинганлигининг гувоҳи бўламиз.

— Ўзбек адабиётида роман жанрининг аҳволи қандай? Унинг шаклий имкониятларини кенгайтириш мақсадида қандай изланишлар қилиш мумкин?

— Роман жанридаги аҳволдан қониқаяпман, деб айтолмайман. Бу билан роман жанридаги ютуқларимизни инкор қилмоқчи ҳам эмасман. Бизда яхши романлар бор. Лекин менинг қониқмаслигимнинг сабаби: биринчидан, ёзувчиларимиз ҳаётни кенг планда қамраб олишга интиладилар. Шунинг учун уларда воқеалар, қаҳрамонлар кўп бўлади, бироқ романни тутиб турадиган фалсафий фикрнинг заифлиги бу жанрдаги асарларнинг ғоявий-бадиий қимматини пасайтиради. Негаки, аслида бундай романлардаги гапни битта ҳикояда ҳам айтса бўлади. Уларнинг яна бир нуқсони — ҳаёт драматизмининг етарли даражада акс этмаганлигидадир.

Иккинчидан, рус классиклари ва Ғарб адабиётидаги энг яхши романларни тутиб турган компонентларга разм солсак, асар марказидаги бош қаҳрамон ҳар жиҳатдан ўзига хос ва баркамол акс эттирилганлигини кўрамиз.

Совет адабиётида яратилаётган романларга талаб қўйилганда уларда «романние мишление» бўлиши зарурлигини, яъни романни тутиб турадиган воқеалар кенг ва чуқур таҳлил этилиши шарт қилиб қўйилмоқда. М. Авезовнинг «Роман — давр кўзгуси» деган ажойиб фикри бор. Оқилона гап! Бизнинг романларимиз ҳам ҳар жиҳатдан бу талабга жавоб берадиган даражада бўлиши керак.

Ўзбек романининг шаклий имкониятларига келсак, унда муайян изланишлар бор. Лекин бу изланишлар ҳали чинакам маънода самарали деб бўлмайди. Мана, Ч. Айтматовнинг «Асрга татигулик кун» романини олайлик. Унда реалистик, фантастик, дидактик ва символик тасвирлар ҳам бор. Муҳими, бадиий тафаккурнинг бу усуллари воситасида адиб асримизнинг жуда муҳим муаммоларини, бизга замондош бўлган мураккаб тақдирли кишиларнинг психологиясини ғоят таъсирчан ифодалай билган.

Шу маънода китобхонларнинг Лотин Америкаси адабиётида Г. Маркес мактабига қизиқишининг ортиб бораётганлиги, ўзимизда эса Т. Пўлатов ва Г. Матевосян қиссаларидаги бадиий тасвирнинг ўзига хослиги, бу ёзувчилар истеъдодини белгилайдиган муҳим омиллардан бири эканлигини кўрсатади.

Таниқли танқидчи Л. Аннинский «Литературная газета»да эълон қилинган бир мақоласида афсона ва ривоятларга мурожаат қилиш — ҳаёт ҳақиқатини унутиб қўйишга йўл очиб беради, деб ёзади. Бу фикрга мутлақо қўшилиб бўлмайди. Гап — ижодкорнинг ўша афсона ва ривоятлардан қанчалик усталик билан фойдаланишида, улар воситасида қандай фикрни илгари суришида ва ўша асарда ҳаёт ҳақиқати қанчалик ўз ифодасини топганига боғлиқдир.

Агар ижодий изланишлар масаласида гап кетадиган бўлса, ўзбек адабиётидаги гибридизация ҳодисасини П. Қодировнинг «Нажот», Т. Пўлатовнинг «Сезгир Алишо» қиссаларида кўрсак бўлади. Бу асарларда ҳозирги давр материали тасвири орқали бугунги кун ва тарихий ҳодисаларга муносабат билдирилиб, ҳаётни кенг ва чуқур тасвирлашга интилиш мавжуд эканлигини қайд этмоқ керак.

— Илмий-техника тараққиёти давримиз кишиларининг маънавий оламига жиддий таъсир кўрсатди. Одамларнинг иқтисодий таъминоти яхшиланган сари маънавий эҳтиёжлар ошиб бормоқда. Шу маънода ишлаб чиқариш, оила, миллий-анъанавий урф-одатларга муносабат, ёш авлод тарбияси каби масалалар қайси асарларда бўртиб кўринади?

— Ленинградлик таниқли ёзувчи Д. Гранин кейинги ўн йиллик ижодини илмий-техника революцияси ва унинг инсонга кўрсатаётган таъсирига бағишлади. Адибнинг сўнгги «Сурат» романи ҳам шу масала хусусида. Ёзувчи «Литературная газета»да эълон қилинган мақоласида «ИТР ҳаётда инқилобий ўзгаришлар қилмоқда, иккинчидан, у кишиларнинг туйғулар дунёсига салбий таъсир ўтказмоқда. Эндиликда одамлар туйғулари билан ҳисоблашмасдан маълум ҳисоб-китоб билан иш қилишмоқда...» деган фикрни айтди.

Ҳақиқатан, бу — қизиқ. Дейлик, илгарилари илмсизлик — кишиларнинг камчилиги ҳисобланган бўлса, эндиликда жуда кўп нарсани билиш ҳам маълум маънода нуқсон бўлиб қолмоқда. Бу шу маънодаки, кўп нарсани биладиганлар баъзан асосий нарсадан кераксиз нарсаларни ажратиш масаласида қийналиб қолмоқдалар.

Бошқа бир мисол: илгари катталар адабиётида болалар тарбиясига алоҳида эътибор бериларди. Биз А. Гайдарнинг «Темур ва унинг командаси», С. Михалковнинг «Стёпа амаки» каби асарлари қаҳрамонлари таъсирида вояга етганмиз. Ҳозир эса болалар тарбияси маълум маънода унутила бошланди.

Ҳозирги болалар кимга ва қандай асар қаҳрамонларига «тақлид» қилиб яшашни билмай қолдилар.

Яна бир мисол: бир танишим бор — милиция майори. Болалар уйи билан шуғулланади. Унинг айтишича, ўсмирлар чайқов бозорларида дефицит маҳсулотларни ҳам сотишмоқда. Агар суриштирсангиз, уларнинг ота-оналари ҳам «олиб сотар»ликни касб қилиб олганлиги маълум бўлади. Бу ҳол ҳозирги болаларга бугунги куннинг «Стёпа амаки» қабилидаги қаҳрамонлари жуда-жуда зарур эканлигини кўрсатади.

Кўпгина асарларда қаҳрамонлик туйғуси етишмайди. Биз, қаҳрамонлик билан гражданлик тушунчаларини бир-бирига аралаштириб юборяпмиз. Автобусда кетаётиб катталарга жой бериш — қаҳрамонликми? Гражданлик бурчини қаҳрамонлик деб тушуниб уни жўнлаштириб юбормаяпмизми?

Қаҳрамонлик — муқаддас тушунча. Ҳозирги адабиётимизда ёрқин қаҳрамонлар кам. Баъзи асарларни ўқиганда қаҳрамон ҳақида фақат информация оламиз, унинг теварагидаги воқеаларнинг гувоҳи бўламиз, холос. Лекин ўша қаҳрамоннинг такрорланмас шахс эканлигини, унинг бетакрор туйғуси, кишилар билан муносабати ҳам хотирадан мустаҳкам ўрин оладиган даражада ифода этилмайди.

Катта Фарғона канали қурилиши ўз даврининг улкан воқеаси эди. Асосан, қўл меҳнатидан вужудга келган бу сув иншооти Дўнан Дўсматов каби жисмонан бақувват қаҳрамонларни элга танитди. Энди эса бундай қаҳрамонликка эҳтиёж йўқ. Ҳозир бадиий асарда инсон ўзининг руҳий дунёси билан ҳам қаҳрамон бўлиши мумкин. Гап — ёзувчининг кишини жасоратга ундовчи омилларни чуқур кўрсатиб беришида.

Илмий-техника тараққиёти самараларини ҳеч қачон инкор қилиб бўлмайди; лекин у кишилар қалбида қандай ўзгаришлар қилаётганини ҳеч қачон унутмаслигимиз керак.

— Ўзбек ёзувчилари орасида ҳам табиат ва инсон, шаҳар ва қишлоқ муносабатлари, ишчи ва зиёлилар, оила ва болалар тарбияси, ҳарбий-ватанпарварлик мавзулари билан махсус шуғулланувчилар юзага келмоқда. Сиз адибларнинг «ихтисослашуви»га қандай қарайсиз? Ёки ижодкор «универсал» бўлгани маъқулми?

— Михаил Шолохов: «Ижодкор «ихтисослашиши» керак. Масалан, мен кўпинча Дон казакларининг ҳаётини ёзаман», дейди.

Константин Симонов эса «Ёзувчи агар «ихтисослашса» дунёқараши тор бўлиб қолади!», деган эди.

Ижодда «универсал»ликни С. Михалков ҳам қўллаб-қувватлайди. У «ёзувчилар ҳамма жанрда ҳам кучини синаб кўриши керак»лигини таъкидлайди.

Менимча, масала ижодкорнинг истеъдодига, қолаверса унинг ҳаёт тажрибасига боғлиқ. Агар истеъдоди кўтарса ҳамманинг яхши маънодаги «ихтисослашиши»ни қўллаб-қувватлаган бўлардим. Мана, Эмин Усмонов экология масаласига бағишланган қатор очерклар, қисса ва романлар ёзди. Ҳозир ҳам шу мавзуни давом эттирмоқда. В. Белов эса халқ урф-одатларига мурожаат қилса, Борис Можаев табиатни муҳофаза қилиш мавзуида ёзмоқда.

— Кейинги йилларда тарихий мавзуда ёзилган кўпгина асарлар пайдо бўлди. Бу масалада қайси адибларнинг тутган позициясини тўғри деб ҳисоблайсиз?

— Сўнгги пайтларда адабиётимиз бир қатор тарихий асарлар билан бойиди. О. Ёқубовнинг «Улуғбек хазинаси», П. Қодировнинг «Юлдузли тунлар», Мирмуҳсиннинг «Меъмор», Я. Илёсов ва М. Осимнинг роман ва қиссаларини эслаб ўтишнинг ўзи кифоя.

Ўзбек адибларининг тарихга мурожаат этишидаги позициясини тўғри деб ҳисоблайман. Бу мавзуга қалам урган адиб тарихнинг бугунги кунга боғланган, унга хизмат қиладиган томонларини топиш зарурлигини унутмаслиги керак. Агар ўтмиш ҳақидаги асарларда ана шу боғлиқлик бўлмаса уни ҳеч ким ўқимайди.

Ўзбек адибларининг тарихий мавзудаги асарларида халқларимиз муносабатларига оқилона ёндашилиб, улар ўртасидаги дўстлик ниҳоятда қадрланиши ва баралла тараннум этилиши менга ёқади. Бироқ, бу масалага субъектив тарзда ёндашган ёзувчилар ҳам йўқ эмас.

Шу маънода тарихий мавзуга қўл урган ижодкор энг аввало ўзини эзгулик йўлидаги хизматкор деб билиши, тарихий ҳақиқатга принципиал позициядан туриб баҳо бериши, ўтмишдаги ибратли маънавий фазилатларни китобхонларга юқтириши зарур, деб ўйлайман.

— Фантастика ва саргузашт жанридаги асарларга ҳам китобхонларда қизиқиш катта. Бу соҳадаги изланишларни қандай баҳолайсиз?

— Ўзбек илмий фантастикасининг туғилиши 60-йилларнинг бошларига тўғри келди. У аввало классик асарларимиз заминида, сўнгра рус ва жаҳон фантаст ёзувчиларининг ижоди таъсирида шаклланди. Агар бу жанрнинг йигирма йиллик ривожига назар солсак, унинг дастлабки босқичида ғарб адабиётининг таъсири кучли бўлганлигини кўрамиз. Кейинчалик Ҳ. Шайхов, Т. Малик, М. Маҳмудов, А. Қосимов, Х. Дўстмуҳамедов каби ёш фантаст ёзувчилар миллий илмий-фантастикани яратиш борасида жиддий изланишлар қилишди. Агар бу жанрдаги дастлабки тажрибаларда қаҳрамонлар муҳитдан узилган ҳолда, мавҳум ғоя ва образларда акс эттирилган бўлса, уларнинг кейинги асарларида бугунги куннинг долзарб масалалари ўз ифодасини топмоқда.

— Ижодкор ҳаётни теран идрок этиши, давримизнинг долзарб масалаларини кўтариб чиқишида публицистиканинг роли беқиёсдир...

— Худди шундай... Агар адабиётимизнинг Ғ. Ғулом, Ҳ. Олимжон, Ойбек, Ш. Рашидов, А. Қаҳҳор, Уйғун каби атоқли намояндаларининг ижодига назар солсак, улар шоир, ёзувчи, драматург бўлиши билан бир қаторда сермулоҳазали публицист сифатида ҳам халқимизга танилганлар. Устоз адибларнинг публицистикаси ўз даври минг-минглаб кишиларининг қалбидаги туғённи ифодалагандай таассурот қолдиради.

Ҳозир ҳам кўплаб публицистик мақолалар ёзиляпти. Бироқ, улар ҳозирги кишиларнинг талабларига жавоб бераяптимикин? Ҳамма гап ана шунда. Менимча уларнинг нуқсони — ўша публицистикаларда муҳим масалалар кўтарилмаяпти. У ёки бу проблема кўтарилган тақдирда ўша масалага шунчаки муносабат билдириляпти, холос.

Публицистика — образли бўлиши зарур. Агар ундаги актуал фикрлар бадиий мукаммал ифодаланмаган бўлса, ўша публицистиканинг таъсир қуввати ҳам заиф бўлади. Биз; матбуотда эълон қилинаётган тузук лавҳаларни, ҳажман каттароқ мақолаларни ҳам публицистика деб номлаяпмиз.

Мен публицистнинг шахсияти улуғвор бўлишини истардим. Агар Ҳ. Олимжон, Ғ. Ғулом, Ш. Рашидов ижодини ўрганганимизда, уларнинг фикр доирасининг ниҳоятда кенглиги, мулоҳазаларининг чуқурлиги, топилган деталларининг ҳаётийлиги кишини беихтиёр ўзига жалб қилади. Чинакам публицист ўз халқининг ҳақиқий граждани, интернационалист бўлиши керак.

— Сиз яқин йилларда қайси ёзувчилардан жиддий асарлар кутасиз?

— Бу саволга аниқ жавоб бериш қийин. Бироқ, О. Ёқубов, Ш. Холмирзаев, Ў. Усмонов, А. Иброҳимов, М. Маҳмудов, М. Муҳаммаддўст, Х. Султонов, Ғ. Ҳотамовларнинг янги асарларини оддий бир китобхон сифатида ҳозироқ ўқиб чиққан бўлардим...

Суҳбатни Р. ҒАНИЕВ олиб борди.

ДЕРАЗАНИ ОЧИНГ

Деразани очгин, дўстим, субҳидам,
Тоза ҳаво кирсин хонамга.
Деразани очгин, тансиқдир бу дам,
Шифо бўлур софлик ҳар бир одамга.

Деразани очинг тонгда эртароқ,
Бағримга югурсин тиниқ, хуш ҳаво.
Деразани очинг, нур эмай оппоқ.
Сингсин томирларга дилбар бир наво.

Деразани очинг, шаффоф бу олам,
Мовий шукуҳлардан ёзди поёндоз.
Деразани очинг, юксаклар сари
Эзгу туйғуларим қилсинлар парвоз...

Шарофжон ОРИФИЙ.

ТАНИҚЛИ режиссёр, СССР халқ артисти Ш. Аббосовнинг Ҳамза Ҳакимзода Ниёзий ҳаётига бағишланган «Оловли йўллар» телевизион фильмнинг дастлабки серияларини томошабинларда катта қизиқиш уйғотган эди. Шу кунларда ижодкорлар телефильмнинг навбатдаги серияларни устида қизғин иш олиб бормоқдалар.

Суратда: фильмдан бир кўриниш. Ҳамза ролида — актёр Ў. Алихўжаев, Мединская—Д. Столярская.

«ҚОРЛИ чўққилардаги учрашув» номли телефильм ўлкамизда босмачилар тўдасига қарши ҳамнафас бўлиб курашган рус ва ўзбек халқларининг дўстлигини тараннум этади. Уни постановкачи-режиссёр З. Ройзман раҳбарлигидаги санъаткорлар суратга олмоқдалар.

Суратда: ана шу фильмнинг яратувчилари ўзаро ижодий суҳбатда.

Л. Глауберзон фотолари.

УРАЛ ДИЁРИДА ИЖОДИЙ УЧРАШУВЛАР

ТОШКЕНТ М. Горький номли рус давлат академик драма театрининг Челябинск областидаги гастроллари катта муваффақият билан давом этмоқда. ЎзТАГ мухбирига хабар беришларича, барча спектакллар томошабинлар олқишига сазовор бўлмоқда. Ўзбекистон пойтахти саҳна усталари кўплаб ижодий учрашувлар ўтказмоқда.

Ана шундай тўлқинлантирувчи учрашувлардан бири металлургларнинг Пласт шаҳридаги «Октябрь» маданият саройида бўлиб ўтди. Ана шу ўлкада туғилиб ўсган СССР халқ артисти Михаил Мансуров бу ерда республикамизнинг театр санъати тўғрисида, ўз ишлари, коллективнинг ижодий режалари ҳақида гапириб берди.

— Челябинск области меҳнаткашлари билан учрашувлар, суҳбатлар тошкентлик артистларга катта қувонч бағишламоқда,—дейди М. Мансуров. — Биз уларни зукко томошабин, санъатни юксак қадрловчи кишилар деб биламиз. Бундай учрашувларнинг самимийлиги, ураликларнинг миннатдорлик сўзлари ва яхши маслаҳатлари бизга ижодий илҳом бағишламоқда.

Маданият саройига меҳмон бўлиб келган саҳна устасининг дилдан айтган сўзлари бадиий ҳаваскорлик қатнашчиларига ёрдам бериши шубҳасиз.

С. Цвиллинг номидаги Челябинск театрининг янги биносини қураётган студентлар қурилиш отрядида ҳам ижодий учрашув қизғин ўтди. Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган артист Виктор Павленко билан артист Михаил Корнцевлар отряд аъзолари ҳузурида сўзга чиқдилар.

Юртдошларимиз Копейск, Еманжелинск шаҳарларида, Коркино, Полетаево, Октябрьский посёлкаларида ва бошқа ерларга ҳам бордилар. Трактор ва электр механика заводида учрашувлар ўтказиш, Урал ўлкасининг бошқа шаҳарларида спектакллар кўрсатиш режалаштирилган.

(ЎзТАГ мухбири).

ТЎЙХАТ ЎРНИДА

ДОИРАЧИ ШУҲРАТИ

Авнер Бараевнинг номи республикамиздагина эмас, балки Иттифоқимиз ва ҳатто чет элларда ҳам маълум. У илк бор атоқли санъаткор Уста Олим Комиловдан доира чалиш сирларини пухта ўрганиб, кейинчалик ўзбек миллий чолғу асбобининг шуҳратини ёйишга катта ҳисса қўшди.

Унинг чет элларга сафари 1949 йили Будапештда — ёшлар ва студентларнинг жаҳон фестивалидан бошланган эди. Ўша пайтда А. Бараев ва СССР халқ артисти Галия Измайлова фестиваль лауреатлари бўлишди. Шундан сўнг А. Бараев 50 га яқин чет эл шаҳарлари бўйлаб ўтган гастроль томошаларида совет санъати ютуқларини намойиш қилди. У Англия, Канада, Япония, Америка, Швеция, Ҳиндистон, Франция, Югославия, Африка қитъаси шаҳарларида санъат мухлисларининг олқишига сазовор бўлди.

Авнернинг катта санъаткор бўлиб етишишида Самарқанднинг машҳур ҳофизларидан бири, отаси Мордух Бараевнинг хизматлари каттадир. У ёшлигида отаси ижро этган халқ қўшиқларини берилиб тингларди. Бу қўшиқлар мурғак қалбдан мустаҳкам ўрин олиб, сеҳрли санъатга меҳр уйғотди. Бироқ, Авнер қўшиқдан кўра кўпроқ доира чалишга қизиқди. У доирада хилма-хил ва нозик усул беришни қайта-қайта машқ қиларди.

1937 йилда А. Бараевни Ҳ. Олимжон номидаги Самарқанд театрига таклиф этишди. Бу санъат даргоҳида у турли спектакллардаги рақсларга ансамбль жўрлигида доирада усул беришни давом эттирди ва ўз маҳоратини ошириб борди.

Улуғ Ватан уруши йилларида эса А. Бараев СССР халқ артисти Игорь Моисеев раҳбарлигидаги ансамблда ишлади. Бу ансамбль оловли жангоҳлар қўйнида бўлиб совет жангчиларини ғалабага илҳомлантиришда ва жонажон мамлакатимизнинг порлоқ келажагига ишонч уйғотишда, уларда Ватанга садоқат туйғусини оширишда кўп хизмат қилди.

1947—1951 йиллар мобайнида А. Бараев Ўзбек Давлат филармониясида кўпгина тажрибали ва профессионал санъаткорлар билан ёнма-ён ижодий фаолият кўрсатди. 1951 йилдан буён эса у А. Навоий номидаги Ўзбек Давлат академик Катта опера ва балет театрида хизмат қилиб келмоқда.

Қирқ беш йил саҳнадаги ҳаёти давомида А. Бараев устози Уста Олим Комиловнинг доирачилик санъати анъаналарини изчил давом эттириб, уни янгидан-янги маҳорат усуллари билан бойитиб келмоқда. Унинг СССР халқ артистлари Мукаррама Турғунбоева, Галия Измайлова, Ўзбекистон ССР халқ артистлари Клара Юсупова, Гулнора Мамаева, Қундуз Миркаримовалар билан ҳамкорликдаги ижодий меҳнати ўз самарасини берди.

А. Бараев илк бор бир неча доирада куй чалишни бошлаб берган уста санъаткор ҳисобланади. Унинг бу борадаги тажрибалари шогирдлари — Ўзбекистон ССР халқ артисти, СССР Давлат мукофоти лауреати Қаҳрамон Дадаев, Тожикистон ССР халқ артисти Аъло Аълоев, Москва Давлат эстрадасининг солисти Дони Толмасов, Ўзбек Давлат филармониясининг солистлари Акбар Йўлдошев ва Рустам Иброҳимовлар томонидан ижодий ривожлантирилмоқда.

Таниқли санъаткорнинг халқимиз олдидаги хизматлари партия ва ҳукуматимиз томонидан муносиб тақдирланди. У «Ҳурмат Белгиси» ордени ва Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг Фахрий ёрлиғи билан мукофотланган. Унга «Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган артист» фахрий унвони берилди.

Машҳур доирачи — санъаткорнинг олтмиш ёшга тўлишини санъат ихлосмандлари ва ҳамкасб дўстлари номидан қизғин қутлар эканмиз, Авнер Бараев доирасининг садолари ҳеч қачон тинмаслигини истаб, унга мустаҳкам соғлиқ ва янги ижодий парвозлар тилаб қоламиз.

Анвар ИНОҚОВ,

М. Қориёқубов номидаги Ўзбекистон ССР Давлат филармониясининг солисти.

БИЗНИНГ АХБОРОТ

ҚАҲРАМОНЛАРНИ МАДҲ ЭТИБ

Совет Иттифоқи Қаҳрамони, Ўзбекистонда хизмат кўрсатган санъат арбоби Самиғ Абдуллаев ўзи яратган асарларида Улуғ Ватан уруши фронтларида бошидан кечирган кўпгина воқеаларни ифодалаган. Ана шу полотнолардан айримлари яқинда «Ёш гвардия» нашриётида чоп этилган «жангларда туғилган», расмлар альбомига киритилди.

Альбом Улуғ Ватан урушининг бадиий солномасини муносиб давом эттирди. Унга Ўзбекистонда хизмат кўрсатган маданият ходими Ҳ. Раҳмонов, Б. Жуков, И. Ушинский сингари мўйқалам усталарининг ижодига мансуб асарлар ҳам киритилган.

СССР халқ рассоми Ўрол Тансиқбоев полотноларидан олинган намуналар альбомни янада кўркам ва қизиқарли қилади. Жангчи рассомларнинг янги альбоми суронли йилларда совет халқининг оммавий жасорати ҳақида ҳикоя этади.

ЯНГИ ҒАЛАБАЛАР ОЛДИДАН

ТОШКЕНТДАГИ «Ўртоқ» кондитер фабрикасининг аҳил коллективи ҳар йили бир пайтнинг ўзида — июль ойида меҳнат отпускасини ўтказишади.

АЛБАТТА бу — бир ой давомида бутун бир корхона «қаровсиз» қолади, деган гап эмас. Айни шу пайтда цехдаги дастгоҳлар ремонтдан чиқарилади, конвейерлар навбатдаги техник профилактикадан ўтади, янги, серунум станоклар ўрнатилади.

— Фабрикамизда тайёрланадиган ширинликлар асосан пойтахт аҳолиси дастурхонини безайди, — дейди корхона директори М. Каримжонов. — Ярим йиллик якунларига кўра ялпи маҳсулот ишлаб чиқариш планига қўшимча 270 минг сўмлик ширинликлар тайёрладик. Пландан ташқари 135 минг сўмлик маҳсулот реализация қилинди. Демак, коллектив дам оладиган бир ой давомида қандолат маҳсулотларининг танқислиги сира сезилмайди. 1 августдан бошлаб коллективимиз 80 хилдаги турли ширинликлар билан дастурхонимизни янада тўкин қиладилар.

АГИТБРИГАДА ДАЛА КЕЗАДИ

«БИЛИМ» жамияти область ташкилоти область комсомол комитети билан ҳамкорликда тузган «Агитбригада-81» областимизнинг колхоз ва совхозларига жўнаб кетди.

АГИТБРИГАДА составида «Билим» жамияти лекторлари, бадиий ҳаваскорлик коллективлари жамланган бўлиб, улар қишлоқ меҳнаткашлари учун КПСС XXVI съезди тарихий қарорлари ҳақида бир қатор лекциялар ўқийдилар. Партиянинг аграр сиёсати ҳақида тушунтириш ишлари олиб борадилар. Ана шундай учрашувлар Оққўрғон районида бўлиб ўтди.

ДЎСТЛИГИМИЗ РАМЗИ

Серқуёш диёримизда бўлиб ўтган Тожикистон ССР адабиёти ва санъати кунлари ўзбек киночилари хотирасида узоқ вақт сақланиб қолади. Ана шу тантанали кунларда тожик кинематографчилари томонидан тайёрланган совғаларнинг ўзбек киноси усталарига топширилиши, айниқса, қувончли воқеа бўлди. Бу нодир совғалар ҳозирги кунда Ўзбекистон кино санъати музейида сақланмоқда.

Дўстларимиз тақдим этган уч қимматли совғанинг бири тожик халқининг моҳир усталари тўқиган гиламдир. Оқ ва қизил, кўк ва бинафша; зангори ва пушти рангларидаги ипак ва жун толалар бир-бири билан уйғунлашиб, санъат безаги даражасига кўтарила олган. Унинг марказида тожик ва ўзбек халқларининг севимли ёзувчиси, Тожикистон ССР Фанлар академиясининг биринчи президенти, академик Садриддин Айнийнинг нурафшон қиёфаси акс эттирилган. Гиламда Варзоб тоғлари, Душанбе дарёси, унинг соҳилларида гуллаб-яшнаётган боғ-роғлар тасвирланган.

Музейимиз фондидан ўрин олган иккинчи совға тожик ва ўзбек халқларининг севимли фарзанди, СССР халқ артисти, СССР ва Ўзбекистон ССР Давлат мукофотларининг лауреати, кинодраматург ва режиссёр Комил Ёрматов ижодига бағишланган альбомдир. Дастлабки ижодини Тожикистонда бошлаган санъаткор «Муҳожир» овозсиз бадиий фильмини яратиш жараёнида қардош республиканинг тоғу-даштларини, ўзи туғилиб-ўсган Конибодом тоғларини суратга олган эди. Альбом саҳифаларида ана шу фильмнинг айрим кадрларини акс эттирувчи фотосуратлар ўрин олган.

Жаҳон кино экранида кенг шуҳрат қозонган Навоий фильми учун постановкачи режиссёр К. Ёрматов СССР Давлат мукофоти олишга сазовор бўлган. Альбомда шу картинадан, шунингдек, К. Ёрматов ижоди билан боғлиқ бўлган «Абу Али ибн Сино», «Осиё устида бўрон», «Революция чавандозлари», «Нодирабегим», «Узоқ ва яқин йиллар» каби фильмлардан ҳам кадрлар берилган.

Музейдаги учинчи совға ҳужжатли фильм бўлиб, унда бунёдкор тожик халқининг совет ҳокимияти йилларида эришаётган ютуқлари зўр пафос билан акс эттирилган. Фильмга «Кўктош» колхози (ҳозирги Ленинград районидаги «Ленинград» колхози) аъзоларининг уруш йилларида кўрсатган жасоратлари асос қилиб олинган.

Тожик дўстларимиз тақдим этган бу қимматли экспонатлар буюк дўстлик рамзи сифатида музейимизнинг энг диққатга сазовор ерларидан ўрин олган.

Яқин кунлар ичида республикамиз адабиёт ва санъат аҳли Тожикистонда ўз маҳоратларини намойиш қиладилар. Бу тантаналарда киночиларимиз ҳам ўзлари суратга олган янги бадиий ва ҳужжатли фильмларни намойиш этишни режалашмоқда. Музейимиз коллективи томонидан «Ўзбек киноси қардош халқлар оиласида» деган мавзуда катта кўргазма тайёрланмоқда.

Э. ҚОДИРОВ.

Ўзбекистон кино санъати музейининг директори.

ЯНГИЛИКЛАР

● МУЗЕЙ ФОНДИ БОЙИМОҚДА ● КОЛЛЕКТИВ БЎЛИБ ДАМ ОЛИШГА ● ФАРЗАНД КАМОЛИ—ОИЛА ЖАМОЛИ ● АЖОЙИБ-ҒАРОЙИБ АППАРАТ ● ҚИЗҒИН БЕЛЛАШУВЛАР ДАВОМ ЭТМОҚДА

АЛДАГАНИ БОЛА ЯХШИМИ?

ТАРБИЯ МАВЗУИДА

Коммунистик тарбиянинг асосий шартларидан бири ёшларни ҳалолликка ўргатишдир. Болани одобли, камтарин хушмуомалали қилиб ўстиришда ота-она, қариндош уруғ ва у тарбияланаётган атроф-муҳитнинг роли бениҳоя катта. Айниқса, мактабгача ёшдаги болага оила муҳити тез таъсир кўрсатади.

Демак, бу муҳит оилада ўзаро муносабатларнинг яхши ва ҳурмат-иззатда бўлишини тақозо этади. Бола ота-онадан, катталардан намуна олади. Яхши хулқ-ахлоқли бўлиб ўсади.

Афсуски, баъзи ота-оналар боладаги айрим ёқимсиз, ножўя ҳаракатларни олдиндан сеза билмайди, сезса ҳам «Ҳали ёш, кейин қуюлиб қолар» деган умид билан беғамликка берилишади. Бунинг оқибатида бола нотўғри тарбия топади, унинг мурғак онгига ярамас, бегона одатлар, фикр-қарашлар ўрнашиб қолади.

Масалан, икки ўртоқ ўйин вақтида уришиб қолишди. Ота-оналардан бири ўз фарзандининг ноҳақлигининг кўра била туриб, унинг томонини олди, ўзга болани гуноҳкор қилди. Яқинда яна бир адолатсиз ҳукмнинг гувоҳи бўлдим. Футбол ўйнаётган икки ўқувчи тўп талашиб уришиб қолишди. Уларнинг бири мактабда бешга, иккинчиси аранг «уч»га ўқирди. Аълочи ўқувчининг рақиб дарвозасига жавобсиз уч тўп киритиши уруш чиқишига сабаб бўлди. Бу ўқувчига рашк қилиб юрган синфдоши уни чалиб йиқитади ва тепади. «Қўрққан олдин мушт кўтарар» деганларидек айбдор ўқувчи отасини бошлаб келади. Бундан ҳайрон бўлган болалар ўртага тушишади. Ҳалиги ота уялиб орқасига қайтади.

Баъзан болаларимиз олдида ёлғон гапириб қўйганимизни ўзимиз ҳам билмай қоламиз. Масалан, бирон кишим зарур иш билан, ёки бирор маслаҳат сўраб, йўқлаб келса, телефонга чақирса: «Адам уйда йўқлар дея қол» деб ўғил-қизимизга нотўғри тарбия берамиз. Бир куни зарур ишим тушиб бир оғайнимга телефон қилдим. Унинг уйда эканини аниқ билар эдим.

— Алло, Каримжонмисан?..

— Бу ким?..

Менинг овозимни эшитган Каримжон ўғлига: «Ғайрат, адам уйда йўқлар» дегин деса бўладими? Кутилмаган бу жавоб-муомаладан ҳижолат тортиб, трубкани қўйишни ҳам, қўймасликни ҳам билмай ҳангу-манг бўлиб туриб қолдим. Ишим битмаганига эмас, балки оғайнимнинг ёш боласи ёлғон гапиришга одатлантираётганига ачиндим.

Бола тарбиясида тез-тез учраб турадиган яна бир камчилик яхши ўқиш, одобли бўлиш, ҳалоллик ўқувчининг бирдан-бир вазифаси эканини бола онгига сингдириш ўрнига, баъзан уларни алдаймиз, бунинг оқибатига етарли аҳамият бермаймиз. «Агар гапимга қулоқ солиб яхши ўқисанг, соат олиб бераман», «Ўнинчини имтиёзли битирсанг, саёҳатга олиб бораман» деб ўғил-қизимизни ишонтириб қўйиб, кейинчалик сўзимизнинг устидан чиқмаслик ҳоллари ҳам учраб туради. Аввало, ваъда бермаслик керак. Сўз бердингми, устидан чиқ. Нега, Чунки оиладаги қўпол муомала, адолатсизлик, алдаш, ваъдага амал қилмаслик бола тарбиясига катта зарар етказади. Ёшлигидан бундай ишончсизликка одатланган бола вояга етгач, бўлар-бўлмас нарсага «заҳрини» сочадиган, агар бирор нарса хушига келмаса, ўзидан катталарга ҳукмини ўтказадиган ёки алдайдиган бўлиб етишади. Уларда бошқа одамларга нисбатан ҳурмат-иззат, ҳақиқий дўстлик туйғуси тўла қонли шаклланмайди. Бундай тарбия топган бола ҳаётда кейин ҳам жуда кўп қоқилади.

Ҳурматли ота-оналар! Ҳаётимиз гули ҳисобланган ўғил-қизларимизнинг порлоқ эртаси, бахтиёр келажаги кўп жиҳатдан бизлар уларга берадиган таълим-тарбияга боғлиқ. Шу ўринда: «болани қандай қилиб тўғри ва яхши тарбиялаш мумкин?» деган саволнинг туғилиши табиий. Хўш, бола тарбияси асли қандай бўлиши керак? Ҳурматли жамоат, бу ҳақда сиз қандай фикрдасиз?!

Қ. ТЎЛАБОЕВ.

педагог.

ОНА-ВАТАН БЎЙЛАБ

МОСКВА ОБЛАСТИ. Темирйўл Министрлиги Марказий илмий-тадқиқот институтига қарашли Шербинка станциясида катта ишлар амалга оширилмоқда. Бу ерда ҳар бир янги темирйўл транспорти пухта синовдан ўтказилиб, ҳаётга йўлланма олади.

Суратда: бир неча локомотивлар ёрдамида ҳаракатланаётган оғир вазнли поезд.

В. Будан фотоси. ТАСС фотохроникаси.

ХАБАРОВСК ЎЛКАСИ. Байкал-Амур магистралининг шарқий маркази Ургал шаҳри кун сайин жамол очмоқда. Бунда Октябрь Революцияси ва Меҳнат Қизил Байроқ орденлари кавалери Е. Д. Михайленко бошлиқ комплекс қурилиш бригадаси коллективининг ҳам муносиб ҳиссаси бор.

Суратда: илғор бригада аъзоларидан (чапдан ўнгга) В. Сович, В. Вильно, Г. Филиппова, Н. Михайленко, бригада бошлиғи Е. Михайленко, В. Колубелок ва Н. Шкориналарини кўриб турибсиз.

Б. Клипиницер ва А. Шляхов фотоси. ТАСС фотохроникаси.

Реклама ва эълонлар

МАРКАЗИЙ «ЮБИЛЕЙ» СПОРТ ЗАЛИДА

31 ИЮЛЬ—9 АВГУСТ КУНЛАРИ

«МОСКВА МУЗ УСТИДА БАЛЕТИ»

ГАСТРОЛЛАРИ

ЯНГИ ПРОГРАММА

«МУЗ ВА ФАНТАЗИЯ»

Эркин учиш бўйича жаҳон чемпиони, олимпиада ўйинлари ва жаҳон, Европа биринчиликларининг кўпкарра кумуш медаль совриндори, СССРда хизмат кўрсатган спорт мастери

СЕРГЕЙ ЧЕТВЕРУХИН

СССРнинг беш карра чемпиони, СССР кубогининг кўп карра совриндори

ВАЛЕРИЙ МЕШКОВ

РСФСРда хизмат кўрсатган артистлар: Валерий БАБИДСКИЙ, Татьяна КАТКОВСКАЯ, Владимир ЛУЗИН, Зафар ШОКИРОВ ва бошқалар қатнашадилар.

Спектакллар ҳар куни соат 19.30 да, якшанба кунлари соат 15.00 ва 19.30 да бошланади.

Билетлар марказий «Юбилей» спорт зали ва Свердлов номли концерт зали кассасида соат 10.00 дан 20.00 гача сотилади.

Коллектив заявкалар қабул қилинмоқда.

Справкалар олиш учун телефонлар: 46-03-12, 46-07-53.

Ўзбекистон ССР Ҳунар-техника таълими давлат комитети

170-ТЕХНИКА БИЛИМ ЮРТИ

ЎҚУВЧИЛАР ҚАБУЛ ҚИЛАДИ

Билим юрти Тошкент метрополитени ва темир йўлда хизмат қиладиган қуйидаги мутахассисларни тайёрлайди:

метрополитен учун: электр поездлар, электр ускуналарининг ремонти бўйича электрослесарь, станция навбатчилари, эскалаторлар машинисти, тортиш подстанцияларининг электромонтёри, марказлаштирилган блокировка системаларининг электромонтёри, ҳаракатдаги составларни ремонт қилувчи слесарь, слесарь-сантехник;

темир йўл учун: тепловоз машинисти (Совет Армияси сафидан запасга бўшатилган 10-синф ҳажмида маълумоти бўлган ёшлар қабул қилинади); тепловоз машинисти ёрдамчиси, электровоз машинисти ёрдамчиси, марказлаштирилган блокировка системаларининг электромонтёри, ҳаракатдаги составларни ремонт қиладиган слесарь, товар-билет ва багаж кассирлари, багаж ва юкларни қабул қилувчи-топширувчи.

8—10 СИНФ ҲАЖМИДА МАЪЛУМОТИ БЎЛГАН ЙИГИТ ВА ҚИЗЛАР ҚАБУЛ ҚИЛИНАДИЛАР.

Ўқиш муддати—1—3 йил.

8-синф ҳажмида маълумотли ўқувчилар билим юртини тамомлагач, ўрта ҳунар-техника маълумоти тўғрисида диплом оладилар ва давлат томонидан кийим-кечак, уч маҳал овқат билан таъминланадилар; 10-синф ҳажмида маълумотли ўқувчилар ойига 30 сўм стипендия ва тепловоз машинисти группаларида ўқувчилар 72 сўм стипендия оладилар.

Ишлаб чиқариш практикаси даврида ҳамма ўқувчиларга малакали мутахассисга тўланадиган иш ҳақининг 50 проценти ҳажмида пул мукофоти берилади.

Ҳамма ўқувчилар билим юртини тамомлаганларидан сўнг иш билан таъминланадилар ва темирйўлчиларга берилган имтиёзлардан фойдаланадилар, аълочи ўқувчилар эса кириш имтиҳонисиз олий ўқув юртларига ўқишга юборилади.

Қуйидаги ҳужжатлар керак: иккита ариза, автобиография, маълумоти ҳақида ҳужжат, турар-жойидан, ота-онасининг иш жойидан, медицина (286-форма) справкалари; 6 та фотосурат (3х4 см. ҳажмда).

Ҳужжатлар ҳар куни соат 9.00 дан 17.00 гача қабул қилинади.

Адрес: Тошкент шаҳри, 2-Охунбобоев кўчаси, 68-уй (4, 7, 9, 11, 14, 24, 28-трамвайлар; 13, 15, 16-троллейбуслар; 18, 54-автобусларнинг «Киров номли боғ» бекати). Телефон: 53-43-52.

Спорт

СПАРТАКИАДА КУНДАЛИГИ

ЕНГИЛ АТЛЕТИКА. Бутуниттифоқ мактаб ўқувчиларининг XVI спартакиадаси программаси асосида ўтказилган енгил атлетикачилар мусобақаси тугади. 4х400 метрга эстафетали югуришда қизлар командамиз тўртинчи, ўсмирлар эса бешинчи ўринни эгаллади. Ўзбекистон командаси аввалги спартакиадада умумий еттинчи ўринни эгаллаган бўлса, бу сафар бир поғона юқорига кўтарилди.

ВЕЛОТРЕК. Тошкентлик ўқувчи Евгений Ивашов 1000 метрга гит пойгасида 1 минут 7 секунд натижа кўрсатиб, спартакиада чемпиони бўлди ва халқаро классдаги спорт мастери нормативини бажарди. Андрей Некрасов кучли олтиликдан жой олди.

БАДИИЙ ГИМНАСТИКА. Киевда ўтказилган СССР чемпионатининг кумуш медалига муяссар бўлиб, мутахассисларни ҳам, мухлисларни ҳам ҳайратда қолдирган ўқувчи спортчи Венера Зарипова тенгдошлари баҳсида ҳам жуда яхши қатнашмоқда. У нафис гимнастикачиларнинг икки кунлик баҳсидан сўнг якка пешқадамлик қилаяпти.

БОКС. Ўктам Одилов ва Владимир Горенколардан сўнг Х. Нурмуҳамедов билан Т. Иброҳимовлар ҳам ярим финалга йўлланма олишди. Шундай қилиб, тўрт боксчимиз кам деганда бронза медалларига сазовор бўлишди. Энди улар олтин медални кўзлаб рингга чиқишади.

ЯНА УЗИЛИШ

Самарқанднинг «Динамо» футболчилари Фарғонанинг «Нефтяник» командаси билан пешқадамлик учун бўлган баҳсда гоҳ ўзиб кетишса, гоҳ рақиблари етиб оляптилар. Ўтган турда «Динамо» Гулистонда очко йўқотган, «Нефтяник»—«Семетей»ни 3:0 ҳисобида енгиб, самарқандликлар билан тенглашиб олган эди. Кейинги турда «Динамо» сафарда «Хўжанд» меҳмони бўлиб 3:0 ҳисобида устун келди. «Нефтяник» эса Ўшда «Олой» билан бўлган учрашувни 1:1 ҳисобида дуранг қилди. Шундай қилиб, самарқандликлар рақибларидан яна бир очко ўзиб кетишди. Пешқадам ҳисобида 36 та, «Нефтяник»да эса 35 очко бор.

Иккинчи турнинг қолган ўйинларида қуйидаги натижалар қайд этилди: «Амударё»—«Хива—0:2, «Семетей»—«Навбаҳор»—0:2, «Ёшлик» — «Янгиер» — 3:0, «Шаҳрихончи» — «Соҳибкор» — 1:2, «Зарафшон» — «Старт» — 1:2, «Пахтачи» — «Автомобилист» — 2:1, Наримонов номли колхоз командаси—«Ҳисор» — 4:2, «Хоразм» — «Қаршистрой» — 2:0.

СУВДАН ЁНИЛҒИ

ЕРЕВАН давлат университетининг мутахассислари Қуёш энергиясининг ёрдами билан сувни водород ва кислородга парчалаш—потолиз установкасини ясадилар.

Сиртдан бу «Қуёш реактори» қанотларини йиққан капалакка ўхшаб кетади. Ичида —сув солинган шиша цилиндр бор. Бу установка лабораторня ҳовлисининг кунгай томонига қўйилиши ёки унга нур юборилиши билан ундаги сув қайнаётгандек бўлади. Фотолиз жараёни бошланади. Бир патрубкадан водород, иккинчисидан кислород — сувнинг таркибий элементлари ажралиб чиқади.

Ҳозир республика халқ хўжалиги ютуқлари виставкасида намойиш этилаётган бу аппарат конструкция жиҳатидан мураккаб эмас. Бутун гап фотолиз жараёнини рағбатлантиришда ёрдам берувчи катализатордадир. Айни шу катализатор нур ёрдамида сув молекулалари боғланишини бузиб, уни водород билан кислородга ажрата олади.

Арманистонлик олимлар бир қанча арзон, оддий технологияга биноан ясалган самарали яримўтказгич катализаторларни яратдилар. Сувни фотолиз қиладиган установка шулар асосида ясалган бўлиб, Қуёш энергиясини фотоэлектрохимик ўзгартиришга бағишланган биринчи координацион кенгаш қатнашчиларини қизиқтиради. Ереванда яқинда ўтган бу кенгашни ЮНЕСКОнинг ташаббусига биноан СССР Фанлар академияси ташкил қилган эди.

— Ҳозирги замон экономикаси тикланмайдиган ёқилғи энергия ресурслари — кўмир, нефть ва бошқа бойликларни жуда кўп ишлатади, — деди ТАСС мухбири билан суҳбатда ишнинг илмий раҳбари, физика-математика фанлари доктори В. Арутюнян.— Сув фотолизи қимматли табиий хом ашёни тежаш йўлларида кенг имкониятлар очиб беради. Маълумки, сув — водороднинг ёниш маҳсули бўлиб, уни фотолиз йўли билан сувдан яна ҳосил қилиш мумкин. Энди Қуёш энергиясини фотоэлектрохимик ўзгартирадиган қурилмалари бўлган майдон вужудга келтирилди, деб тасаввур этинг. Шу майдондан газ қувурлари орқали истеъмолчиларга саноат хом ашёси ва юксак калорияли ёқилғи бўлмиш водород юборилади. Заводлар, фабрикалар, автомобиллар водород энергиясидан ишлай олади. Қуёш нури таъсирида катализаторлар ёрдами билан саноат корхоналарининг оқинди сувини тозалаш, ундан нафли маҳсулотлар олиш мумкин бўлиб қолади.

ЕРЕВАН.

(ТАСС).

Рассом хандаси

— Оббо! Буниси ҳам тўхтамади-ю!

—Қизим, доримни олиб келиб бермадинг-а!

— Эй, дорига бало борми, ўзим кечикяпман-ку.

— Ўғлингиз яна қўшнимизнинг ойнасини синдирибди.

— Ота ўғил-да!

А. Ҳолиқов расмлари.

МЎЙҚАЛАМ ТИЛИ БИЛАН

Ўзбекистон ЛКСМ Марказий Комитетининг «Ёш гвардия» нашриёти В. И. Лениннинг «Ёшлар союзининг вазифалари» нутқини китоб шаклида босмадан чиқармоқда. Кичик форматли бу китобчага тошкентлик ёш мусаввир Алексей Сухарев расмлар ишлаган. Суратларда чор самодержавиесига қарши кураш, Гражданлар уруши йилларида оқ гвардиячиларнинг тор-мор этилиши, қишлоқ ва шаҳарларда Совет ҳокимиятининг ўрнатилиши, дастлабки беш йиллик план-топшириқларини бажариш учун кураш ўзининг ёрқин ифодасини топган.

Ёш рассом айни кунларда «Ўзбекистон» нашриётида чоп этилаётган «Коммунистик партия манифести» асарига ҳам иллюстрациялар ишлаш борасида изланаётир.

О. АПУХТИН.

Редактор Н. НАСИМОВ.

Телевидение

МТ—«ВОСТОК»

9.00 — Время. 9.40 — Эрталабки гимнастика. 10.05 — Қўшиқларимиз парвоз эт. 10.35 — Матонатли кишилар. Бадиий фильм. 12.10 — Халқаро конкурс лауреати А. Корсаков чалади. 12.25 ва 15.00 — Янгиликлар. 15.20 — Ҳужжатли фильмлар. 16.05 — Бадиий фильм. 17.30 — Советлар ва ҳаёт. 18.00 — Академик эшкак эшиш бўйича СССР чемпионати. 18.30 — Вильнюс квартети чалади. 19.00 — Универсиада кундалиги. 19.15 — Дунё воқеалари. 19.30 — «Ҳамдўстлик» телевизион журнали. 19.55 — Авлиё Иорген байрами. Кинокомедия. 21.30 — Время. 22.05 — Эстрада программаси. 22.55 — Дунё воқеалари. 23.10 — Л. Минкус. «Пахита» балетидан дивертисмент.

ЎзТВ-I

11.25 — Кўрсатувлар программаси. 11.30 — Болалар учун фильм-концерт. 11.55— Кувноқ пионер ёзи. 12.25 — Ҳайвон ўргатувчилар. Бадиий фильм. 13.05 — Замандас. 18.00 — Кўрсатувлар программаси. 18.05 — Мультфильм. 18.15 — Абитуриент-81. 18.45 — Ўзбекистон ССР халқ артисти, композитор Дони Зокировнинг авторлик кечаси. 19.30 — Ахборот. 19.45 — Авторлик кечасининг давоми. 20.30 — Ахборот. 20.50 — Фильм-концерт. 21.15 — Бутун куч — ғўза парваришига. 21.30 — Время. 22.05 — Дунё воқеалари. 22.35 —А. Орипов. Ҳаким ва ажал. Видеофильм. 23.35 — Кўрсатувлар программаси.

ЎзТВ-II

18.35 — Кўрсатувлар программаси. 18.40 — Болалар учун фильм. 18.50 — Она тили. 19.30 — Телефильм. 20.00 — Янгиликлар. 20.20 — Стадион. 20.50 — Телефильм. 21.00 — Физика.

ТОМОШАБИНЛАР ДИҚҚАТИГА!

ҲАМЗА НОМИДАГИ ЛЕНИН ОРДЕНЛИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ АКАДЕМИК ДРАМА ТЕАТРИДА

1 АВГУСТДА

64-МАВСУМ ОЧИЛАДИ

«ГЛАВТАШКЕНТСТРОЙ»нинг 4-автотранспорт корхонаси

профессионал ҳайдовчиларни тайёрлайдиган

КУРСЛАРГА ҚАБУЛ ЭЪЛОН ҚИЛАДИ

МАШҒУЛОТЛАР 1 АВГУСТДА БОШЛАНАДИ.

КУРСЛАРГА ҲАРБИЙ ХИЗМАТНИ ЎТАБ ҚАЙТГАН ТОШКЕНТЛИК ЙИГИТЛАР ҚАБУЛ ҚИЛИНАДИ.

Ҳар ойда 45 сўмдан стипендия берилади.

Мурожаат учун адрес: Тошкент шаҳри, Ҳамза райони, Тўёна кўчаси, 205-уй (68-автобуснинг «4-АТП» бекати).

БИЗНИНГ АДРЕС: 700000, Тошкент—П, ЛЕНИН кўчаси, 41.

Телефонлар: редактор ўринбосари—335885, 325747, 337916, 325748; масъул секретарь—334808, 325353; секретариат — 325750. БЎЛИМЛАР: оммавий ишлар ва хатлар — 334048; партия турмуши — 325778; пропаганда — 325645, саноат, капитал қурилиш ва транспорт—325749; қишлоқ хўжалиги— 325647; адабиёт ва санъат—325767; совет қурилиши—325645; ахборот, спорт ва ҳарбий ватанпарварлик—325733; фан, маданият ва олий ўқув юртлари—325553; фотомухбир— 325894.

Р. 02147. Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети нашриётининг Меҳнат Қизил Байроқ орденли босмахонаси, Тошкент шаҳри. ИНДЕКС 64683. В. 1680. 1 2